

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.
Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENE

Inserati:
Enostop. pettivrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več ko trikrat 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravišškega telefona štev. 188.

Stare razvade v novi zbornici.

Dunaj, 1. dec. 1907.

Upali smo, da se z novo, ljudsko zbornico prične tudi nova, boljša doba avstrijskega parlamentarizma, doba splošnega razvoja v narodnem in socialnem življenju. Toda začetek nas je bridko varal. Razmere v novi zbornici so sedaj vsaj enake ali pa še slabše, ko v prejšnji, v kateri so odločevali izvoljenci s privilegiji. Dva meseca v poletju in sedaj že šest tednov trati ljudska zbornica dragoceni čas skoraj izključno le z nujnimi predlogi. In v trenutku, ko so »ljudski prijatelji« malone že omlatili prazne snope, nagromadilo na javnem odru kar 37 novih nasadov. S cepci oboroženi stoje ti ljudski mlatiči pripravljeni, da udarijo — po glavah »kmečkih oderuhov«, »farških podrepanikov« in po butici »klerikalnega zmaja«. Le oglejte si može, da uganete njih želje. Kdor ni uganil n. pr. agitacijskega namena, ki sta ga imela nujna predloga glede na draginjo živila, temu je uganila luč pameti v njegovih lampi. In dobe se še ljudje, ki se ponašajo z žalostnim junaštvom, ako za take budalosti vzdigujejo težke kosti svojega rojstva.

Se smešnejši pa so oni slovenski politični otročaji, ki so v divjem ognju svoje trme ali vratolomnega radikalizma kar z obema rokama podpisali nujne predloge za obstrukcijo, sedaj pa se naivno izgovarjajo, da pred tedni niso mogli vedeti, da predlagatelji predloge vložijo šele sedaj tik pred drugim branjem pogodbe in budgetnim provizorijem. To je prazen in jalov izgovor. Ali greste skozi drn in strn z obstrukcijo in so torej vaši izgovori odkriti, ali pa sploh ne veste, kaj delate. In to drugo postavlja politično zavednost še v slabšo luč. Tudi g. Grafenauer je bil dne 4. julija podpisal dr. Hlibovickega predlog o reformi uprave. Ko pa je izvedel pred četrtkovno sejo, da ima predlog obstrukcijski namen proti pogodbi, šel je k predsedstvu ter še o pravem času preklical svoj podpis. Torej je dvojce mogoče: Ali Hribar in tovariši nimajo toliko soli v glavi, kakor Grafenauer, ali po so prazni njihovi izgovori. Sicer pa je čudno, če poslanec podpiše nebroj nujnih predlogov, pa ne vpraša, kaj predlagatelji nameravajo z njimi.

Mi bi se ne bavili toliko z gospodi v »Jugoslovanski zvezi«, ker se držimo načela, da imej vsak svoje politično prepričanje. Če pa vidimo, da se mnogi upirajo celo boljšemu svojemu prepričanju iz same trme in strasti, potem je naša časnikarska dolžnost, da slovensko javnost opozarjamo na take kozolce ljudskih zastopnikov.

Recimo, da so res važni vsi v četrtek vloženi predlogi. Nikakor pa niso nujnejši, nego so pogodba z Ogrji, proračunski provizorij

in delegacijsko zasedanje. Vse te stvari morajo biti rešene do Božiča, česar pa gotovo niti dr. Hlibovički ne more trditi v svoji zahtevi, da se izvrši reforma uprave že do novega leta. Mi vsi priznamo potrebo, da se reforma državne uprave izvrši v modernem smislu. Pisec teh vrstic je v proračunskem odseku utemeljil resolucijo, ki vladi naroča, da čimprej predloži parlamentu načrt take, časa primerne resolucije. Vemo pa tudi vsi, da se tako vprašanje ne reši čez noč. Vlada sama se bavi s tem perečim vprašanjem, ki utegne biti zrelo v doglednem času. Nova razprava v zbornici bi torej k večjemu zopet rodila resolucijo, kakršnih ima vlada že polne koše.

In vprašamo dalje, ali ni vsaj potrata časa — ako se že branite obstrukcije — če se z nujnim predlogom spravi na dnevni red sladkorno vprašanje v istem hipu, ko je pogodbeni odsek pripravil za zbornico svoje poročilo, s katerim je tesno zvezano tudi znižanje cene sladkorja. Čemu mlatiči prazno slamo, udrihati po oslovih senc! Finančni minister je obljubil, da se davek od sladkorja tekoma let zniža za 12 K. Več sedaj ne dosežete in če 14 dni in noči bobnate skozi okno.

Kakor g. Hribar, tudi mi priznamo potrebo, da se za karte določi nadzorstvo, v rudnikih vpelje osemurno delo ali uvede progresivni davek. Zemlja pa se ne pogreze, ako se ta vprašanja obravnavajo po novem letu. Sicer pa so že vloženi v tem oziru razni predlogi. Dajte odsekoma časa in prilike, da se bavijo z njimi. Enako »nujni« so ostali predlogi, ki naj bi zaprli pot rednemu delu, ustavili kolesa parlamentarnega stroja. Če rečemo, da je to početje brezvestno, so gospodje jako užaljeni, prete s tožbami ter mečejo okrog sebe kakor iz sevnice smetive pleve psov. Kaj pa naj rečemo o tej taktiki, ki je sami ne morete opravičevati s stvarnimi razlogi?

Na drugi strani pa ne moremo zamolčati, da tudi vlada dela napake. Prva napaka je bila, da je sploh prepozno sklicala državni zbor. Tem slabše, ako se je to zgodilo s premislekom. Dalje ne moremo razumeti, da vladni organi z državnimi podporami rogovilijo po raznih shodih, hujšajo ljudstvo in prete z državno krizo. Brez dvoma so kmetijske družbe osrednji urad za poljedelske koristi, poljedelski svet itd., tisti faktorji, katere mora vlada ob vsaki važni akciji vprašati za mnenje. To je vlada gotovo storila tudi z ozirom na pogodbo z Ogrji. Zato pa je naravnost nečuvno, da vitez Simić kar straši po zbornici, hoteč strahovati poslance, in da njegovi trabant po deželi preté s sramočišči sedaj, ko je potekel čas za nova pogajanja z Ogrji.

Vlada pa tudi ne sme z vso gotovostjo računati na železni disciplino v klubih, ako

morda ž njo soglašajo voditelji. Do petka je bil največji kaos ravno v nemškoliberalnem taboru, ki ima tri generale v kabinetu. Mi živimo v dobi demokracije, ki se ne združuje z oligarhijo. Peška je bil slavljen voditelj nemških agrarcev do trenutka, ko je oblekel ministrski frak, kot minister je general brez armade. Isto velja tudi o drugih, ker ni še pozabljen stari rek: Honores mutant mores.

Take so razmere v novi zbornici. Udomačile so se stare razvade, ki so le na škodo dobri stvari in slovesu ljudskega parlamenta. Upajmo, da so te razvade le otroške napake, katerih se sčasom otrese poslanska zbornica ter resno loti stvarnega dela.

Velike demonstracije proti pruski razlastitveni predlogi.

(Brzojavno poročilo »Slovenca«.)

L v o v, 1. decembra.

Agitacija proti pruski razlastitveni predlogi med avstrijskimi Poljaki dobiva vedno več tal. Včeraj zvečer so se tu povodom obletnice pruske vstaje l. 1831 vršile velike demonstracije proti Nemčiji. Pred vseučiliščem se je zbralo več sto vseučiliških slušateljev. Več dijakov je zelo ostro govorilo proti Prusiji. Med fej klici — in različnimi zasmehujočimi klici proti Prusiji so sestavili dijaki dolgo vrsto, — bilo je več tisoč oseb — da bi šli pred hotel »George«, kjer stanuje novoimenovani nemški konzul za Galicijo. Ker so demonstranti našli vse dohode s policijo zaprte, so se zadovoljili s tem, da so se med popevanjem narodnih pesmi ter fej in pereat — klici proti knezu Bülowu in avstrijskemu vnanjemu ministru Aerenthalu zopet odstranili. Demonstrantje so se podali nato pred mestno hišo, kjer je zopet nekaj dijakov zelo ostro napadalo Prusijo in ministra Aerenthala. Konec demonstracij je bil ob 10. uri zvečer.

Velik protestni shod.

L v o v, 1. decembra. Danes opoldne je bil v tukajšnji mestni hiši velik protestni shod, sklican od meščanov, katerega se je udeležilo okrog 10.000 ljudi. Radi velikanskega navala ljudstva, so morali shod razdeliti tako, da so istočasno zborovali v dvorani in na dvorišču mestne hiše. V predsedstvo so demonstrativno izvolili profesorja dr. Rydigerja, ki je doma iz Poznanjskega, ki si je istočasno delil predsedstvo z reprezentanti Vsepoljakov, poljskih soc. demokratov, poljske ljudske stranke kakor tudi lvovske meščanske stranke. Govoril je lvovski podžupan, dež poslanec dr. Rutovski, ki je med splošnim odobravanjem zbranih izjavil, da poljska delegacija ne sme v prihodnje nič več take politike kot dosedaj

v parlamentu uganjati. Vse poljsko ljudstvo zahteva danes od svojih zaupnih mož v drž. zboru, da ne smejo politikovati samo z besedami, ampak z dejanji. Poljsko ljudstvo na Pruskem gleda danes željno na svoje isto-rodne brate v Avstriji in pričakuje od njih predvsem moralne pomoči. (Burno odobranje). Dr. Rutovski je nadalje razpravljaj določila razlastitvene predloge, katere namen ni nič drugega, kakor da se iztrebi Poljake v Prusiji. Mnogo let že skuša Prusija Poljakom na vseh poljih proti pravici in zakonu postopati. Boj proti poljskim šolskim otrokom je nečastno spricevalo za nemško omiko. (Burni fej- in protestni klici proti Prusiji in državnemu kancelarju Bülowu.) Dr. Rutovski je predlagal konečno sledečo resolucijo:

»Danes zbrani poljski državljani vseh političnih struj glasno protestirajo proti novi razlastitveni predlogi, ki nasprotuje v vsakem smislu pravici in postavi. Shod pozivlja poljsko zastopstvo na Dunaju, da se v bodoče ne zadovoljuje s samimi protesti, temveč da nastopi proti zlorabi v Prusiji živčih Poljakov z grožnjo, da izpremeni dosedanje politiko. Poljsko zastopstvo na Dunaju se pozivlja, da deluje na to, da se prepreči udeleževanje pruske razlastitvene predloge. V nasprotnem slučaju naj poljsko zastopstvo izvaja vse politične konsekvence. Shod izraža svojim pruskim sobratom simpatije in zahvalo, da so se v sedanjih težkih trenutkih tako hrabro držali ter izražajo upanje, da se bo posrečilo proti njim namerjeno nasilno dejanje odvrniti. Shod pošilja svojim bratom na Pruskem bratski pozdrav in jih zagotavlja vse mogoče pomoči od strani avstrijskih Poljakov.«

V imenu »Poljske Ljudske Stranke« je govoril dunajski dopisnik časopisa »Kurier Lwovski« g. Dombksi, ki je med drugim povdarjal, da mora poljska delegacija avstrijskega državnega zbora v parlamentu budget in poljski delegatje skupni budget odkloniti v slučaju, da avstrijska vlada ni v stanu, preprečiti izpeljave pruske razlastitvene predloge. Dolžnost poljskega ljudstva pa je, začeti veliki gospodarski boj potom bojkotiranja vsega pruskega blaga.

V imenu poljskega kluba je govoril staropoljski poslanec dr. Tomaskewski, ki je izvajal sledeče: Poljski delegatje v parlamentu bodo poslušali glas poljskega ljudstva. Ljudstvo naj bo mirno in naj se zaneša na svoje zastopnike v zbornici, ki bodo s primernim postopanjem poskusili preprečiti grozeči atentat na brate v Prusiji. Govornik je končno pozivljaj poljsko ljudstvo, naj vztraja v boju zoper prusko razlastitveno predlogo z geslom: »Poljska delgacija na Dunaju mora proti Pruski politično nastopiti, poljsko ljudstvo ima izvojevati gospodarski boj.«

V imenu poljskih soc. demokratov je govoril poslanec Hudec, ki je naglašal, da bo

LISTEK.

Kaleidoskop.

Nekaj reminiscenc s I. slovenske umetniške razstave v Trstu.

Sedem let je polž čez plot lezel, kot pripoveduje narodna pravljica, in se še nazadnje pritožil, da naglica škoduje. Istotako se godi naši slovenski žurnalistiki. Dne 17. novembra se je zaključila razstava. Čakal sem vedno, da zapoje koji list, ki ima »primat« na vse novice, nagrobno. A zdi se mi, da so vsi po vrsti od same žalosti onemeli. Pa dosti sedaj, vrnimo se k razstavi. Veselo je začela. Tako pri otvoritvi pripetila se je lepa anekdota. Med drugimi je vabljene goste spremljal tudi umetnik M. Ustavil se neka dama pred Strnenovim »Jatrom«. »Ah, to je krasno — nebeško!« vzklíkne dama. »To so planinke, kaj ne, gospod M.?« Pardon, milostljiva, to so zelne glave,« se je glasil odgovor. Podobna nezgoda zgodila se je pred isto sliko glavi neke občine, ki je prišla kot član nakupovalne komisije. »To so potočnice (recte Vergissmeinnicht).« Takih epizod bi naštel lahko na stotine. Vobče je pa bil navzlic precejšnjega neumevanja uspeh razstave jako dovoljen. Odbor ima moralen in gnoten uspeh. Obiskovanje je bilo povoljno in prodalo se je štiriinajst slik. Umotvore so prodali sledeči umetniki: Grohar, Jakopič, Sterni (um. klub »Sava«), Globočnik, Gwaiz, Marin, H. Šantel, S. Šantel in K. Viktor. Kupci so sledeči: gospod

Al. Gorup, Prosek, Jadranska banka, Trst in Tržaška hranilnica in posojilnica. Skupna svota prodanih umotvorov bode približno znašala 4000 kron. To je najlepši gnotni uspeh z vseh avstrijskih južnih razstav.

Pribiti je treba en fakt. Mestna občina ljubljanska je poslala nakupovat slike za bodočo »slovensko« galerijo malo čudno zbrano komisijo. Gospodje, ali ste pač že pozabili, kaj je Lepa Prešern? No, spomin vas pa jaz: »Za črevlje meri na kopitar.« Primeren odgovor na to nakupovalno komisijo je dal naš umetnik Matija Jama. Občina je hotela kupiti njegov »Mlino«. A gospod Jama je odgovoril, da tako dolgo ne proda občini nobene slike, dokler ta ne bo nvaževala res umetniških momentov in dokler bode za bodočo galerijo sprejemala v dar nemške »kiče«. Se ena lepa poteza o komisiji. Gospodje so si izbrali slike in se pismeno zavezali, da jih vzamajo po dogovorjeni ceni. Na slike so morali izrecno sledeči napis: »Prodano mestu Ljubljani.« In sedaj, ko je razstava že davno zaprta, sedaj ko ni več nade, da se slika prodala, dobil je odbor obvestilo, da »občinski zastop mesta Ljubljane na sliko g. N. N. ne reflektira«. Sedaj? In gospodje poprej tega niso vedeli? Gospodje, to ni obnašanje javnih funkcionarjev, to se pravi ljudi za nos voditi.

Razun omenjenih že prodanih slik ima odbor še nado, da prodala slike naučnemu ministru. Gospod arhivar Fabijani je kot pooblaščenec ministrstva prenumeriral za nakup sledeče umotvore: Grohar »Sejalec« in »Snežni mež« , Jakopič »Zima« in »Na samotnih potih«, Jama »Mlin«, Globočnik »Kraška kača« in Berneker »Naplavljene mrlič«. Odbor

razstave pa baje kupi iz čistega dobička šest umotvorov, ki jih pokloni centrali sv. Cirila in Metoda. Če upoštevam zadnja dva faktorja, prodalo se bode skupno za približno 14.000 kron. K temu uspehu moramo odboru pač le častitati.

Tukaj bi se morali Ljubljancani malo učiti. No, pa kaj bi jim očital? Saj so spolnili svojo dolžnost! Posetili so prvo slovensko umetniško razstavo in tako obilnem številu, da bi bili kmalu napolnili posebni vlak (če bi bil vsak zase v enem vagonu sedel). Bravo, le tako naprej, ti centrum našega kulturnega življenja.

Očital sem poprej žurnalistom, da so bili malomarni! Oprostite! Mea culpa! Oglasili so se trije, in sicer Ferdo Plemič, kateremu sem po prečitaniu njegovega neslanega podlistka res želel, da bi visel nekje v ribniškem gozdu, potem v »Zvonu« A. K. O. s svojimi brezsmiselnimi »dobrimi« sveti in — Žane z Iblane, ki je umestno prekrstil poprej imenovanega v O. S. U. Od vseh treh je pač najzdravejša misli razvil Žane, — pobijal je neumnost in borniranost takozvanih »umetniških kritikov«.

—avi—

Radi voličev.

Črtica. Spisala Lea Fatur.

Srebrno čist je žuborel potoček pod vrhami. V poletju, v krasnem, so se zamajale dan na dan vrbe, se je klanjala dan na dan trava, ko je prihajala zala Hervolova Jerica, levico uprto v bok, desnico ob veliki bali hod-

ničnega platna, zdravo okroglo lice žareče veselja.

Tako je prišla tudi tisto soboto. Vrgla je balo v travo pri potoku, pri prozornem, in raztegnila dolgo sivo pot po rosnih travah. Pojoč je odšla, se vrnila, ko je izhlapela rosa pod žarkom v višino romajočega solnca. Sklonila se je nad potokom, zajela veliko lato, polivala platno, travo, svoje gole močne noge. Kedar se je naginjala nad potok, so prihitele ribice k njej, sinčice so klicale: »čičidol, čičidol«, pajek v grmu pri vodi se je ustavil ob preji, zlatokrili kačji pastir je obvisel na veji. Ko je tekla voda v tenkih curkih po platnu, so gledale iz trave naivne bele marijetice, so kimalo Marijine solzice, pšenica in lan na njivi so se zazibali v zelenih valovih.

Nad potokom se je dvigal kamniti most, preko mostu je vodila cesta od vasi do vasi. Fantje so pokali z biči, peli, pozdravljali. Jerica je rdela, pogledovala za njimi. Lepi so bili fantje iz Dol, lepi iz Črnic, a najlepši je bil Janže iz Sel. Kakor nobeden si je zavezal rdečo ruto okrog vratu, kakor nobeden je kosil, sekal, pel in plesal. Tudi njegov dom je bogatejši od drugih, pridna mlada nevesta mu pomnoži blagostanje. Zgodaj bo vstajala, hodila na polje, da ne bo godla sitnica, Janžetova mati. Oče se bo pohvalil s pridno sinaho, ki speče kruh, ko spijo drugi, ki prede, šije, ki ve vsaki stvari svoj čas in kraj. Gagalo in kokodakalo, pivkalo, golčalo bo okoli hiše, krulilo v svinjaku, mukalo in rezgetalo v hlevu. Polne bodo njive, vrti v cvetju. V hiši vse lepo ometano, pisana zagrinjala na oknih in postelji, jasi v kotu lepo ozaljšana, miza in klop bela kot sneg, ješterk gladek, na kolo-

proti Poljakom naperjena predloga vzbudila zavest vseh Poljakov. — Izvajanja vseh govornikov so žela gromovita odobravanja. Med velikimi demonstracijami in klici na kneza Bülowa in Aerenthala se je shod zaključil.

Demonstracije po cestah.

Na tisoče broječa množica se je uredila v dolg sprevod in šla med petjem nacionalnih pesmi pred hotel »George«, kjer pa je straža preprečila vhod demonstrantom. Množica je šla na to v Mohnackijevu ulice, kjer se nahaja nemški konzulat. Tudi tu je velika policijska straža zaprla dohod h konzulatnemu poslopiju. Med tisoči pufj in drugimi klici na kneza Bülowa in Aerenthala je množica demonstrirala po ulicah naprej.

Demonstrantje so obesili na drog neko karikaturu cesarja Viljema ter jo sežgali. Množici se je posrečilo predreti kordon policije ter je dospela pred univerzo. Dijaki so dvignili nekega svojega tovariša na rame, ki je nagovoril množico ter označil razlastivno predlogo kot nesramen in zločinski atentat na obstanek pruskih Poljakov. Med gromovitim odobravanjem je izgovoril sledeče: »Kdor da nemškemu konzulu v Lvovu stanovanje, je izdajalec skupne narodne zadeve.«

Množici se je posrečilo priti sedaj pred hotel »George«, kjer so pobili več šlp. Fejklici in psovke na nemškega konzula so bili vedno glasnejši in situacija je postajala vedno bolj kritična. Že se je bilo bati, da bo množica naskočila hotel. Množica se je pomirila, ko je lastnik hotela izjavil, da je konzulu odpovedano stanovanje in ta več ne stanuje v hotelu. Množica je to navdušeno odobraval. Demonstrantje so se razšli le polagoma. Pripravlja se več protestnih shodov po Galiciji.

Telovadski dan v Št. Vidu nad Ljubljano.

Ako se vprašamo odkod toliko uspehov pri našem delu na organizatoričnem polju, si moramo brez dvoma pripoznati in se pohvaliti z eno lastnostjo, namreč to, da v naših vrstah ni doma frazarstvo, temuč resno delo. Frazarsko navdušenje pri kozarcu vina; sanjavi načrti v nedeljo zvečer, v ponedeljek zjutraj pa obligatni »maček« — to prepuščamo našim nasprotnikom, mi pa se zadovoljujemo z resnim delom, ki nam prinaša dan na dan uspehov. In tudi naša mladina, ki stopa tako krepko na dan, je že opetovano dokazala, da se zaveda, da bo le z resnim delom dosegla lepe svoje cilje. To je pokazal zopet preteklo nedeljo mladi zbor naših telovadcev, ko se je zbral v prijaznem Št. Vidu, kjer se je vršil

Občni zbor

ondotnega telovadnega odseka Blaž Potočnikove čitalnice. Občni zbor je otvoril in spretno vodil predsednik čitalnični, g. Kregar. V lepih, prepričevalnih in navdušujočih besedah je nato govoril brat Slavko Ravnihar iz Ljubljane o pomenu mladinske naše organizacije. Besede, rodeče se v plemenitem, za vse dobro navdušenem srcu, so našle pot v srca mnogostletnih ravzvožih telovadcev, mojstrov, očetov, mater in sester. Kaplan br. Val. Zabret je podal nato pregledno sliko o vzrokih, ki so napotili šentviško čitalnico, da je ustanovila telovadni odsek. Spomin blagega Blaža Potočnika, vrli šentviški mladini in poštenemu delu za blagor ljudstva pod geslom »Vse za vero, dom, cesarja« je odprl dom šentviški mladini. Iz poročil odborovih funkcionarjev povzamemo sledeče. V organizatoričnem oziru je deloval odsek v prvem svojem letu zelo zadovoljivo. Ima 51 rednih članov, priredil je mnogo veselje in predavanj, redno vsako nedeljo zvečer ob 6. uri imajo mladenci svoj sestanek, odbore se je redne in mladeniči se v polni meri zavedajo svoje naloge. Tudi v tehničnem oziru je podal načelnik telovadcev lepo poročilo. Telovadci so redni in znaša povprečni obisk 25 članov na uro. Imajo tudi naraščaj. Nastopili so telovadci v prvem letu na treh javnih telovadbah

vratu kodelja. Na mizi bo ležal zavit v jesceno veliki zmesni hleb, na polici slivovka iz lastnega slivnjaka, domače kuhe. Gost bo pokušal kruh in slivovko, se mastil s kolačem, občudoval red v hiši in na polju in zagugal vranoglavo dete v visoki zibeli. Tako misli Jerica, se smehlja prihodnji gospodinjski sreči, poliva platinu. Misli na dolgo baržunasto nevestino kočamajko, na krilo, ki bo iz blaga prelivajočega se v vse barve, na nevestin venec poln pisanih travkov, na družice in svate — in vzdihne. Vse to bi bilo. Tkano je platno njene lastne preje, iz njenega lanu. Zmenjena sta Janžetov in njen oče za vse drugo, da bi le ne bilo teh nesrečnih voličev! — Toda voliči!

»Bog daj srečo!« je rekel Janžetov oče pri snubitvi in pomole široko dlan polno žuljev in vrezk. »Bog daj srečo, petsto ranjšev dote, za aro pa tvoje voliče.«

In Jeričin oče Hervol je že iztegnil roko, da udari, pa pri besedi »voliči« jo je potegnil prestrašen nazaj. Jeričin brat, lakomni Tonče, je zaklical: »Oho! Kaj!« je vzrzel Hervol, »voliči za aro? Ne pajdaš, ne boš jih imel! Bogme, da ne! Petsto ranjšev — naj bo — sicer je tudi to preveč. Dekle je pridno, zdravo. Take neveste ne dobiš iz lepa. Če že ni drugače, ti dam junico za aro — ker se vidita fant in dekle rada.«

»Brez voličev ne bo nič!« je udaril Zvezdič po mizi, »na moj grunt dobim lahko dekleta s tisočakom in še par volov zraven. Potrim, ker vlečejo Janžeta oči za Jerico, imam pa na ponudbo bogatih nevest, po devet na vsak prst.«

»Ohi Ne bo taka sila,« je rekel zaničljivo

vedno polnoštevilno. Tamburaški zbor se je v zadnjem času spopolnil tako, da šteje 15 starejših članov in 20 naraščaja. »Čebelica« deluje izoborno in ima že lepe vloge. Iz blagajnikovega poročila povzamemo, da je odsek z nad 700 K aktiven. Same veselice so vrgle skoro 1000 K. Odsek ima v županu g. Belcu zelo naklonjenega dobrotnika, v zavednih Šentvidcih pa trdno oporo. Pri volitvah je bil izvoljen predsednikom odseka kaplan br. Val. Zabret, načelnikom telovadcev br. Pr. Zavodnik, načelnikom tamburašev br. J. Rozman, tajnikom br. Stefan Erman, blagajnikom br. Kmeč; vsi drugi odborniki so sami vrli mladeniči, ki so že dosedaj pokazali, da razumejo resno, mnogokrat tudi s težavami združeno delo.

Po tem občnem zboru je bil

Nastop vaditeljskega zbora

ljubljanskega telovadnega odseka. Vaditelji so telovadili najprvo proste vaje, določene za prihodnjo javno telovadbo, nato na drogu in bradli. Nastop je bil vzoren, za kar so želi telovadci burno odobravanje. Marljivemu, neutrudljivemu načelniku br. Albertu Jeločniku slava za tako izoborno šolo in tako vzorno disciplino!

Po nastopu je bila

Seja odbora »Zveze telovadnih odsekov.«

Iz te seje povzamemo sledeče važne sklepe. Vprašanje glede uniforme je tako daleč rešeno, da smemo zanesljivo pričakovati, da dobimo po novem letu lepo uniformo. Misel o glasilu se je za eno leto opustila, ker je uredništvo »Domoljuba« obljubilo, da dá z novim letom pričenši v vsaki številki po eno stran za mladeniško organizacijo. Telovadcem se priporoča, da agitirajo za ta list. Spomladi se ustanovi pet novih telovadnih odsekov, tudi v zeleni Štajerski se že gibljejo in v kratkem smemo pričakovati poročila o ustanovitvi centrale za Štajersko. Prihodnja Zvezina seja bo na Jesenicah.

Seja vaditeljskega zbora »Zveze.«

Ta seja je bil poučen tečaj navzočim načelnikom telovadnih odsekov. Obravnavalo se je mnogo važnih tehničnih vprašanj ter se storil sklep, da je prihodnja javna telovadba ljubljanskega telovadnega odseka v Ljubljani spomladi. »Zvezna« javna telovadba pa poleti izven Ljubljane. Priporoča se vsem odsekom, da vpeljejo telovadbo naraščaja, ki v Ljubljani, Škofji Loki, Dev. Mar. v Polju, Jesenicah in Št. Vidu lepo uspeva.

Od treh popoldne do pol osme ure zvečer so zborovali zastopniki odsekov iz Ljubljane, Kamnika, Škofje Loke, Tržiča, Jesenic, Št. Vida, D. M. Polja in Trbovelj. Drugi odborniki »Zveze« so se opravičili. Navdušeni za delo, polni zaupanja v lepo bodočnost svoje organizacije so se razšli telovadci.

Demonstracija.

Ker je bilo še časa do vlaka, so se zbrali ljubljanski telovadci v gostilni Jožefa Cirmana k čaši vina. Zapeli so tudi par pesmi. Pri sedni mizi sta sedela poleg nekaterih Šentvidcev tudi dva ljubljanska gospoda, katerih eden je ostudno klafal. Telovadci se nekaj časa niso zmenili za izživajoče ostudno govorjenje neolikanca. Pričakovali so, da bo gostilničar sam toliko previden, da bo ustavil žaljenje svojih gostov, ki so bili v večini. Ker pa se gostilničarju to ni zdelo potrebno storiti, temveč je celo sam se pridružil govorjenju neotesanca, so vsled tega ljubljanski in šentviški telovadci demonstrativno zapustili negostoljubno hišo. Tako demonstrira poštna naša mladina proti surovostim neotesansti tiste inteligence, ki se hvali vedno s svojo olikanostjo in svobodoljubnostjo in h kateri se prištevata tudi ona dva gospoda! — Na zdar! taki mladini!

Hervol, »tudi jaz imam prosišcev za dekleta. Silim te tudi ne. Jerica je mlada — in neumno je dajati tako delavko od hiše, treba nam bo deklet.«

»Vam jo bo že pripeljal Tonče,« se je šalil posredovalec ženitbene kupčije, mali debeli Žabkar, nalil kupice in si otrl znoj raz čela. Kaj vraga! Razdrlo se bo — to bo njemu v nečast. Zato je nalil kupice, odrezal pogache in grmel:

»Pijmo na zdravje ženina in neveste, juncev in telet! Ti, Hervol, ne drži tvojih volov za roge, in ti, Zvezdič, odmakni malo. Hervol, saj daš hčeri le za služenje, sam praviš, da ni take delavke — ti, Zvezdič, je pa moraš biti vesel, tudi če dobiš enega voliča!«

»Enega? Nobenega!« je kriknil odločno Hervol. Jeričina mati in Žabkar sta mirila, Janže se je česal za ušesom. Tonče je ponavljal: »Nobenega!«

Jerica je poslušala pri vratih, kako so tržili za njo. Vedela je, da je to navada na kmetih, vendar se ji je storilo milo. Ni očetu za njeno srečo, ni Janžetovemu za sinovo: — obema je le za voliče. Ti voliči, beli, vitorogi, očetov in bratov ponos, so Jeričina nesreča... Pa še materi ne gre beseda od srca ko prigo-varja očetu . . . Ne, tudi ona ima voliče raje od Jerice! . . . Dekle si je brisalo solze in se umaknilo hitro v kot, ko so odhajali snubači brez pravega odgovora. Žabkar je rekel, da naj se pomisli eden in drugi — štirinajst dni potem pridejo zopet na vprašanje in dogovor. Hervolica naj zameti nov kolač. Zvezdič prinese frišno barigljico, da bodo pili na zdravje mladih.

Bančni polom v Ameriki.

(Izvirni dopis »Slovenca« iz Amerike.)

Vedno večja nervoznost se poloteva bančnih krogov po vsej Ameriki. Seveda z veliko napetostjo čaka vse ljudstvo, kaj bo prinesel seboj ta resni čas. Na lasu visi vse naše blagostanje in ves obstanek. En strašen krah — pa bo vsa Amerika skupaj padla. In iz vsega njenega sedanjega sijaja, ne bo ostalo drugega nego kup grozne beračije in bede. To je mogoče, kjer vladajo svet milijonarski kralji kapitalisti. In kako, da je tako daleč sploh moglo priti. Različno se govori! Najbolj prav bode imeli najbrž še oni, ki pravijo, da to ni drugega, nego klubovanje milijonarjev trustov predsedniku Rooseveltu. Ta pravi demokrat je hud nasprotnik tudi trustov, ki nimajo pred oči drugega nego lastno korist in polnjenje lastnih žepov, ki pa s tem uničujejo in usušnjujejo svojemu molohu cele ljudske mase. Zato je odločno nastopil v svojih govorih proti njim. Tako je mogoče, da je bil na pr. cleve-landski petrolejski kralj Rockefeller letos obsojen, da plača nič več in nič manj nego 29.000.000 dolarjev kazni. — Seveda ti »berači« si pa ne pustijo od nikogar kaj reči, in naj je to tudi kak predsednik Združenih držav. In ti »kralji« moderne dobe, so hoteli pokazati Rooseveltu svojo moč in odtgnili so javnemu prometu svoje kupčke denarja ter jih poskrili po svojih shrambah. Če se pa naenkrat odtegne javnosti toliko milijonov denarja, je isto, kakor če se človeškemu telesu precejšen del krvi pušča. In tako je prišlo, da je telo blagostanja, še pred nekaj tedni tako bujno cvetoče, naenkrat jako oslabe-lo.

Na nekaj pa ti vladarji niso pri tem mislili. Namreč na to, da bodo tudi njih udje opešali, da bodo predvsem škodovali tudi svojim pobratimom, manjšim bankam. In res prvi teden je bankrotiralo 223, drugi teden do 7. novembra pa 225 bank, kakor poroča »Amerika«. Toraj so milijonarji tudi sebe lopnili, ko so menili po Rooseveltu udariti. No, pa se jih tudi Roosevelt ni bogve kako ustrašil. Vlada je takoj priskočila na pomoč s 14 milijoni dolarjev državnega denarja. Tudi iz Evrope se piše in govori, da so do zdaj že 49 milijonov dolarjev zlata pripeljali. Sicer je treba baike o evropskem zlatu s precejšno rezervo sprejeti, vendar če to ni resnica, dosega bo ta »vest« to, da se ljudstvo pomiri. »Mi zdaj ne rabimo denarja, zaupanja vašega hočemo in potrebujemo,« so oglosi bank na razburjeno ljudstvo. In res, to je gotovo! Če se ne posreči bankam vzdržati pri ljudeh zaupanja, ako še oni potem skrijejo svoje centke, mora telo amerikanskega blagostanja izkrevaveti in »krah« je neizogiben. Ako bo pa ljudstvo ostalo mirno in pustilo denarju prosto pot, je pa tudi gotovo, da je v dveh mesecih kriza prestana in ljudstvo se bo v pest smejalo milijonarjem, ki se že malo sramujejo svojega dejanja. — Sicer pa gre sedaj še bolj imenitno kupčija. Vsakdo, rekel bi, kar sam denar dela v obliki čekov. Nekateri kompanije so uvedle radi tega kar čke po 1 dolar, toraj bankovce. Da bo pri tem marsikdo britko opeharjen, to je gotovo. — Sicer pa bogve kaj nam še prihodnost prinese! Rojaki, vi pa le mirno doma ostanite in nikar ne sem, saj sedaj ne. Saj še mi gledamo, kako bi v skrajni sili najlože in najhitreje smuknili čez »lužo«. Ko bo pa kriza prestana in se telo amerikanskega blagostanja zopet ojači, njegova kri v obliki denarja porinoži, boste pa takrat prišli.

Po najnovejših poročilih tukajšnjih listov je po vsej Ameriki že nad 80.000 delavcev brez dela. Tekom treh tednov je bankrotiralo do 600 bank, nad 120 kompanij je ali popolnoma, ali vsaj deloma ustavilo delo. Čeki, ki nadomestujejo denar, se že pridno ponorejajo. Odkrite so že velikanske goljufije. Ljudstvo beži domov, kdor le more. Parobrodne družbe so oblegane od domov se vračajoče množice. Do 1. tedna v novembru se je odpeljalo že 102.677 več kakor lansko leto do te dobe. V enomer se zatruje po listih, da ni nič hudega, da je najhujše že prestano.

To je bilo nedeljo pred binkoštni. Jutri mine rok. Vse te dni je delala Jerica pridno, belila platno, se veselila. Oče molči in dela, ogleduje hčer, boža voliče — pa nič ne reče, da jih ne da. Danes je šel v Dobravo z njimi — a jutri . . . Jutri jih odvede Janže za aro, Jerica jima ovije venec okolu rogov.

Solnce je skrivalo zlo lice za goru. Jerica je zgrnila platno in šla domov. V rdečem žaru žari slamnata streha njenega doma. Žari lonec na vrhu senene kopice, žari oreh, ulnjak, vrt, cesta, nebo. V rdečem žaru sedi na klopi pred hišo oče Hervol. Hodnično srajco ima odpeto, gosti črni lasje mu silijo v zatilnik in široko čelo, žile na čelu in vratu so napete, sivo oko gleda temno izpod naježenih obrvi; obrto lice je mrko. Naglo puha oče dim iz male pipe, ga spušča skozi veliki nos, pljune zaničljivo pred se, mrmra, ziblje golo, rjavonogo, se udari po kolenu.

V veži se prikaže mati v modrem krilu, rokave zavihane čez laket. S pripasom si otira znoj — ali solze? In migne oprezno Jerici, češ: Pazi, kaj govoriš, oče je jezen . . . Pa že se zadere oče v pozdrav:

»Kaj zijaš zijalo? Hitro balo doli — pa v hlev! Cel mesec se vozi in raca okolu tistega platna . . . Cel zimo preseda pri preji, celo pomlad redim in plačujem tkavca. Ženska na možilu — razdeva pri hiši! Vse gre na šmisljice, koraldeže, pankeljce. Tam izmakne jajce, tam purico, kokoš, da je le kaj novega za praznike. Mesto da bi delala očetu veselje, gleda za fantom. Nič ji niso očetovi krvavi žulji . . . kako sem se mučil z mojimi voliči! Telički so bili majhni, slabotni. Pustil sem jih

V resnici pa vsaki dan bolj čutimo denarno stisko. —k.

»JUGOSLOVANSKI KLUB« V BUDIMPEŠTI.

Trije delegati »Jugoslovanskega kluba«, Spinčić, Ivanišević in dr. Tresič, so se šli, kakor smo poročali, v Budimpešto informirati, kako stališče naj zavzamejo glede nagodbe in belokranjske železnice. V soboto ob 3. uri popoldne so se posvetovali s hrvaško-srbsko koalicijo. Ali so prišli do kakega rezultata, ali ne, iz poročil ni jasno. Hrvatoma blizu stojiča mažarska korespondenca »Keseli Etösito« poroča, da so se razgovarjali o položaju v ogrskem in avstrijskem državnem zboru in da so konstatirali popolno solidarnost svojih misli glede položaja in parlamentarnih nalog. Avstrijski Hrvatje so pri tej priložnosti naglašali, da avstrijska vlada jako pritiska na poslance, da bi bila nagodba čim preje rešena, ker se boji, da utegne nastati na Ogrskem tak položaj, da bi Avstrija izgubila v nagodbi ji zajožamčene ugodnosti. Ob 5. uri so se delegati »Jugoslovanskega kluba« vrnili na Dunaj. Kaj so sklepali glede železnice, ni v tem poročilu omenjeno.

NAČRT ZA DELOVANJE DRŽ. ZBORA.

Dunaj, 1. decembra. Kakor kaže, bo nagodba rešena do 13. ali 14. decembra. S tem bo tudi dana prilika gosposki zbornici drugo branje nagodbe ob pravem času končati. Po nagodbi pride na vrsto razprava o začasnem proračunu in Belokranjska železnica, katere razpravo so omogočili le nujni predlogi nagodbi prijaznih strank proti nujnim predlogom Hribarja in tovarišev. Okolu 20. decembra bodo šli poslanci na božične počitnice.

Od danes naprej bodo vsak dan seje državnega zbora. Danes in jutri razpravlja zbornica še o teh nujnih predlogih, ki so bili uloženi še pred nujnim predlogom za pospeševanje nagodbe in sicer o Hajnovem predlogu o nemirih radi draginje živil v Nahodu, o Masarykovem predlogu glede Luegerjevega govora na katoliškem shodu in Choca glede znižanja sladkornega davka. V sredo se prične drugo branje nagodbe, ki bo trajalo skoro gotovo samo tri dni.

Češki narodni klub je z 11 proti 3 glasom sklenil glasovati za nujnost predloga glede pospeševanja rešitve nagodbe in napraviti iz tega sklepa klubovo vprašanje.

V današnji seji je predložil finančni minister predlogo o znižanju davka na sladkor. Predloga pride na vrsto takoj za nagodbeno predlogo.

V današnji seji poda min. predsednik izjavo o slovanskem protestu v avstrijskem državnem zboru proti preganjanju Poljakov v Nemčiji.

KNEZ AUERSPERG PROPADEL V AGRARNI STRANKI.

Knez Auersperg je iz nasprotnstva do ministra Peschka hotel nahujskati agrarno stranko, da bi glasovala proti nagodbi; vsled tega bi bil seveda Peschka padel. Nemški agrarci so res sklenili glasovati proti nagodbi. Zdjaj so si pa premislili. V Pragi je zboroval izvrševalni odbor nemške agrarne stranke, ki je sklenil, da bodo vsi agrarni poslanci solidar-no nastopali v nagodbenem vprašanju. To se pač pravi, da bodo glasovali za nagodbo. Tudi so izjavili, da vsled tega ne bo noben član izstopil iz stranke. Knez Auersperg se je torej moral udati — kmetom.

DALMATINSKA ŽELEZNICA V OGRSKI POSLANSKI ZBORNICI.

Poslanec Sandor, framason, je ostro nasprotoval svojemu sobratu v loži min. predsedniku Weckerlu. Iz trinpolurnega govora omenimo, da je Sandor očital ogrski vladi, da je storila veliko napako, ko je dovolila Avstriji dalmatinsko železnico, kajti to, da je predrago plačilo za železnico Košice — Bohumin Min. predsednik Weckerle je odgovorjal v svojem odgovoru na očitanje Sandorjevo, zakaj ni vlada predložila zbornici dogovora glede dalmatinskih železnic. To je samoobse-

pri mleku, gospodinja je godla, ker ni imela sira, pa telički so postali čvrsti. Junca sen varoval, nisem vpregal, hodil sem na posodi po živino. Z deteljo, z otrobi sem ju krmil, ho dil leto in zimo okolu njih. Zdjaj, ko sta voliča da jima ni para, pa naj ju oddam od hiše? Za kaj? Zato, da dobi dekline tistega dolgo vez neža? Saj je še drugih gruntov — ni sam Zvezdičev in če ni fantov, so vdovci in če n vdovcev, je doma dela in jela.«

»Ja — večno bom doma!« je zaihtela Je rica, vrgla platno na tla in se vsedla nanj.

»Krište se usmili! Kaj bo Jerica ko bi stara, nevesti v zasmeh? Kdo jo bo vzel, kan jo boš dal, ko se vstara?« je tarnala mati.

»V koruzo za strašilo!« je zabrusil mater Tone, ki je prišel z velikim bičem iz kolarn in pokal objestno okoli glave jokajoče sestre

»Vse bi odnesla od hiše,« ji je zakričal uho, »pa ne damo . . .«

»Ne dam voličev, pa ne dam, Bog i Bog me! Naj pride Zvezdič s celo vasio, če hoče ponje in naj ostane tudi Jerica doma — voli čev, Hervolovih voličev ne bo imel drugi.

Tako se je gvišal stari Hervol, sin ga j plosknil po rami in hvalil: »Oče, vi ste pa metni mož!«

Prišla je nedelja in prišli so snubci. P kolača ni bilo na mizi, gospodinja je bila objo kana, gospodar je gledal grdo. Snubači s odšli prazni. Vse prigovarjanje premetenog posredovalca je bilo zaman.

Žabkarja je bilo sram, ker so se norče vali fantje iz njega, ga vpraševali po zdravju Hervolovih voličev. In Jerica! Bilo ji je hudo jezila se je na očeta. Sklenila je, da ga zapu

umevno. Kajti za takozvano dalmatinsko železnico še ni trasa končno določena. Trase pa ni mogoče prej določiti, dokler se ne ve za točko, pri kateri bo dalmatinska železnica zvezana z liško železnico in o zadnjem vprašanju se vladi ravnokar pogajata.

JAPONSKA KOT POMORSKA VELE- VLAST.

Japonska ni zadovoljna z uspehi, ki jih je dosegla v Mandžuriji. Ona resno misli svojo moč še naprej razviti in popolniti. »Velika Britanija« na vzhodu se oborožuje na morju in na suhem. Število vseh ladij — uštete so tudi Rusom ugrabljene ladje — znaša 165 z 280.622 tonami. Nadalje se gradi več bojnih ladij najmodernejša sestava, in sicer v domačih ladjedelnicah. Z ozirom na velikost prekašajo te ladje one drugih mornaric. Toda japonska pomorska oblast namerava še nekaj novih ladij zgraditi razven teh, ki so že v delu. Ker so dosedanje ladjedelnice prenapolnjene, bodo še nekaj novih ladjedelnic napravili, v katerih bodo baje zgradili 40 ladij s 300.000 tonami, s to pomnožitvijo vojne mornarice bode Japonska prva med pomorskimi velesilami. Kako zelo se je jap. ladijska industrija v malo letih povzdignila, se lahko sklepa iz tega, da se pripravila dežela »vzhajajoče solnce« graditi inozemske bojne ladje v svojih ladjedelnicah. Japonska se je že ponudila Španiji, da zgradi novo bojno mornarico za mnogo nižjo ceno, kakor druge družbe. Angleškim zaveznikom Japonske to tekmovanje gotovo ne bode posebno ljubo.

PREDLOGA PROTI POLJAKOM

v pruskem deželnem zboru skoro gotovo **ne bo sprejeta**. Katoliški centum. Poljaki in svobodomiselci so proti njej, nacionalni liberalci in tudi konservativci žele pa takih izprememb, da bo vlada sedanjó predlogo skoro gotovo morala pustiti pasti in napraviti novo kompromisno predlogo, kakršna bi bila po volji desnici in narodnim liberalcem.

POLOŽAJ NA KRETI.

Carigrad, 1. decembra. Na vprašanje pri velevlastih, kaj bo z bodočnostjo Mohamedancev na Kreti, če bodo mednarodne čete zapustile Kreto, je dobila porta zagotovilo, da se ni ničesar sklenilo glede odpoklicanja čet in da so konzuli dobili »povelje« Mohamedance štiti.

IZ PORTUGALSKE.

Lizabona, 30. novembra. Kralj in prestolonaslednik sta v spremstvu vojnega ministra prisostvovala delitvi nagrad v nekem polku. Potem sta se kralj in prestolonaslednik skupno peljala na sprehod po mestu.

FRANCOSKI KATOLIČANI.

Te dni so francoski katoličani imeli dve zborovanji, eno na severu v Lillu, in drugo na jugu v Bordeauxu. V Lillu je bil pravi katoliški shod po nemškem vzoru. Udeležili so se ga škofje in mnogo občinstva in zlasti delavstva. Glavni točki razprav sta bili: Krščanska vzgoja in katoliško časopisje. Pri sklepčnem zborovanju v dirkališču je bilo 6000 udeležencev. V Bordeauxu je govoril de Mun, ki posebno agitira za katoliško ljudsko društvo pod imenom »Action Libérale Populaire«. To društvo je od lani pridobilo 25.000 novih udov in je ustanovilo 240 novih podružnic.

BITKE V MAROKU.

Lallamarnia, 30. novembra. Neki urojenec konjenik javlja, da so Beni Suasi obkolili Andjeranta pri reki Kis. Ob 10. uri se je unel hud boj.

Lallamarnia, 30. novembra. Včeraj jutraj so Marokanci v velikem številu krenili proti Port Sayu. Gorski topi nastavljeni na višavah so odprli hud ogenj na sovražnika, ki se je nato umaknil čez reko Kis in zavzel svoje prejšnje pozicije. Štiri alžirski rodovi so presli k sovražniku.

Lallamarnia, 30. novembra. Včerajšnji napad je popolnoma izpodletel. Umaknili so se in vzeli seboj svoje mrtvece, le en mrtvec in več ranjencev so ostali na bojišču. Francozi niso imeli nikakih izgub.

Oran, 1. decembra. General Liankey organizira obmejne čete. Glavna kolona bo v Sidi Budienau pod poveljstvom podpolkovnika

sti, odide v mesto služiti. Sicer je nerodna za gosposko delo, pa se že privadi. In Janže — on naj gre tudi. Služi za kočijaža ali hlapca. Potem potegneta doto, se vzameta in živita. Tako je naredil Tine Željačev, tako Lencika Cipronova. To si je umislila Jerica in iskala prilike, da govori z Janžetom. Sporočila mu je, da bo izpirala ta in ta dan žetbo. Pa je prišel, se je naslonil na vrbo in gledal, kako je prala Jerica. Beseda ji ni mogla iz ust, on pa je pravil, da imajo pri njih mlado žrebe, da je bil prodal oče stare vole, ker hoče priženiti par mladih in jeimel Hervolove za gotove.

»Z volmi je šla najina ženitev«, je povdarjala Jerica, si vzela korajžjo in pristavila, ko je izvijala z močno roko veliko rjuho:

»Janže — pojdiva služiti, pa se vzameva v mestu . . .«

Začuden je pogledal fant deklico . . . Pogledal pisani travnik, njive, streho domače hiše, ki se mu e smehljala pod sadnim drevjem. Zamajal je z glavo:

»Domi je samo eden — deklet in volov dosti. Ne zameri Jerica. Oče me ženi v stari vasi. Dobil je večjo doto in par volov. Vdovec Strnad te pa vzame brez volov, brez denarja . . . Ne zameri, vzemj ga . . .«

Jerica je vrgla veliko plahto v vodo, vzdignila mokro in udarila ž njo krepko po Janžetu. —

Branlière, druga kolona je že napravljena v Ududji iz okupacijskih čet, tretja kolona bo pa operirala med reko Kiss in morjem. Vendar pa glede tega še ni storjen konečni sklep. — V Port Say so došle nove čete. Mimogrede zapuščene postaje so bile zopet zasedene brez boja.

Dnevne novice.

+ **Zahvalne brzojavke dr. Kreku.** Varšava: Branivcu Poljakov proti pruskemu nasilstvu pošiljamo izraze časti in hvaležnosti. »Dziennik powszechny«. — Lvov. Za moški nastop v obrambo naših bratov na Poznanjskem pošilja izraze hvaležnosti. Uredništvo »Kurier Lwowski«.

+ **»Od muh«.** Naši poslanci so »od muh«, tako je pisal te dni »Narod«. Naj le počaka; izprevidel bo, da so tudi »od sršenov«, če jih je volja, in oteklina, ki jih dobi od njih liberalstvo na Slovenskem. ne bodo izhlapele. Par zgledov, kako se govori v zbornici o naših možeh, pa vendar niti danes ne škoduje: Ko je nagodbni poročevalec dr. Pergelt, nemški liberalce, govoril v odseku sklepne besede o dogovoru glede na živinski uvoz in na živinozdravske naredbe, se je skliceval na Povšeta, rekoč, da se pozivlje na prvo kapaciteto v tem oziru, na prvega strokovnjaka, čegar sloves sega preko našega parlamenta in naše državne polovice. Tak poklon od nasprotnika, — in seveda je tudi Povše »od muh«. V nagodbenem odseku je trikrat nastopil Grafenauer. Odsekovi člani so obćudovali njegov nastop. Zlasti ko je petek zvečer v zadnji seji govoril o davčni politiki, so mu s posebno vnemo pritrjevali pristaši raznih strank. Čehi in Lahi so ga prosili, naj jim izroči dosloven govor, da ga priobčijo. Poročevalec Pergelt je izrečno odobril njegove trditve, dr. Lecher jih je pohvalil, Witteck, Fink in drugi so mu častitali, celo dr. Ellenbogen je bil izredno zadovoljen. Pa je tudi »od muh«! Ponavljamo iznova prisrčno prošnjo, naj liberalci po svojih listih še vedno, kakor doslej, dokazujejo omejenost in nespособnost naših poslancev. Naj nam verjamejo, da pri nas ne vzbujajo nobena reč toliko odkritosrčne, vedre veselosti, kakor to! In za ta vžitek smo jim hvaležni!

+ **Nemški šolski nadzornik za Kranjsko?** Govori se, da namerava naučno ministrstvo imenovati posebnega nemškega deželnega šolskega nadzornika za Kranjsko, ki mu bodo podrejene nemške šole. Na ta način dobi vlada, v kranjskem deželnem šolskem svetu večino, in posledice si lahko mislimo. To bodo pač samo govorice. Kaj takega je naravnost izključeno, ker bi vlada doživela sicer najodločnejši odpor Slovencev.

+ **»Slovenčeva« »sleparstva«.** To Vam je tiček »Slovenski Narod«! S kislim obrazom mora zagovarjati Ivana Hribarja. Utajiti hoče »Narod« pri tem prisilnem zagovoru vse, kar je Ivan Hribar doslej grešil na potrpežljivost svojih ljubljanskih volivcev. »Narod« piše: »Slovenec« že tedne in tedne slepari slovensko javnost, kakor bi bil poslanec Hribar s svojim parlamentarnim delovanjem spravljal v največjo nevarnost belokranjsko železnico. »Vse kar je Hribar storil, kar sta ostro kritizirala celo »Fremdenblatt« in »Neue Freie Presse« so torej — »Slovenčeva« sleparstva. »Slovenčeva sleparstva« so »Narodu« Ivan Hribarjevi podpisi na obstrukcionističnih predlogih. Tako zna »Narod«! Kaj to, ako je tudi »Fremdenblatt« ostro prijel Hribarja radi njegovih obstrukcionističnih poizkusov — »Narod« pravi, da je vse to »blebetanje škofovega lista« in za »Narodom« zameketa ves zavedni napredni tabor. Te dni pa je storil še neki list nečuvno »sleparstvo« — da se je zjasnilo v glavah njegovih urednikov. »Nova Doba« posvečuje pod naslovom: »Čudna politika« te-le vrstice Ivanu Hribarju:

»Dosedaj se nisimo hoteli spuščati v kritiko delovanja poslanca ljubljanskega mesta v državnem zboru, ker smo čakali, da se stvari popolnoma zjasnijo, da se nam ne more potem morebiti očitati, da verjamemo enostranskim poročilom ter, da hočemo morda iz tega ali onega nestvarnega razloga »udrihati« po zastopniku ljubljanskega mesta. Sedaj je položaj popolnoma jasen in politika poslanca Ivana Hribarja se je pokazala v jako čudni luči. Vsak trezno misleči Slovenec mora priznati, da je podaljšanje dolenske železnice preko hrvatske meje, sploh cela dalmatinska zveza, kakor se imenuje nameravana nova proga, ne samo za Belo Krajino, temveč ravno tako tudi za Ljubljano največjega gospodarskega pomena. To je priznal tudi ljubljanski občinski svet, ki je z županom Ivanom Hribarjem na čelu celo izrekel zahvalo ministrskemu predsedniku na njegovem trudu pri dosegu te železniške zveze. Obenem pa je tudi neovrgljivo dejstvo, da je definitivna zagotovitev te proge popolnoma odvisna od sprejetja nagodbene predloge. Ako se ne sprejme nagodba, pade tudi predloga o železniški zvezi z Dalmacijo, ali pa se zapostavi za nedoločen, najbrž daleč čas. Za sprejetje nagodbe zavzete stranke so stavile nujni predlog, da se postavi drugo branje nagodbenih predlog takoj, ko bo odsek izgotovil svoje delo, najpozneje v osmih dneh, na dnevni red poslanske zbornice, a vložil se je tudi nujni predlog za preosnovo uprave in ta nujni predlog, ki ima edino le obstrukcijski namen, namen onemogočiti sprejem nagodbe, je izmed vseh slovenskih poslancev podpisal edinole poslanec mesta Ljubljane, tisti Ivan Hribar, ki se je na čelu občinskega sveta ljubljanskega zahvaljeval ministrskemu predsedniku za dalmatinsko zvezo! In kaj naj bi bil vzrok, povod takemu »delovanju« poslanca Ivana Hribarja? Morda kaka večja pridobitev z druge strani? Ne, te ni. Edino le dogovor s hrvatsko delegacijo v ogrskem državnem zboru, katera ob-

struira nagodbo ne vsled njenih dobrot ali slabosti, temveč edino le, da doseže izpremembo dosedanjih razmer na Hrvatskem. Hrvatsko-srbska koalicija sploh ni prijateljica železniške zveze iz Avstrije preko Hrvatske v Dalmacijo, ker pričakuje po nji večji vpliv Avstrije na hrvatsko ozemlje in novo oviro združitve Dalmacije s Hrvatsko. In za tako ceno hoče poslanec Hribar žrtvovati največje gospodarske koristi svojih volivcev, sploh celega slovenskega naroda! Res je, simpatizujemo s Hrvati v njihovem boju za njihove pravice, ali, da bi žrtvovali to, po čemer naš narod hrepeni že dolga leta kot gospodarskem živlenskem pogoju, negotovim in nejasnim ciljem hrvatsko-ogrské politike, to se ne more in ne sme zahtevati od nas. Zato obsojamo z vso strogostjo obstrukcijsko delovanje poslanca Ivana Hribarja ter kot Slovenci in kot ljubljanski davkoplačevalci in volivci, posebno še z ozirom na opasni položaj v državnem zboru, najodločnejše zahtevamo, da se poslanec ljubljanskega mesta vzdriž vsega kar bi moglo škodovati najhitrejšemu uresničenju dalmatinske železniške zveze.«

»Slovenčeva« »sleparstva« so torej zelo razširjena. Pričakujemo, da bo »Narod« sedaj tudi še pisal, da je »Slovenčeva« »sleparstvo« to, da hodi Hribar v Budimpešto vprašat, kaj mu je glede nagodbe storiti, namestu da bi za to vprašal ljubljanske volivce.

+ **Cesarjeva jubilejna podoba.** Danes, ko nastopa cesar 60. leto svojega vladanja, izdali so v dvorni in državni tiskarni jubilejne cesarjeve podobe. Te so izdelane jako umetno in sicer po vzorcu W. Ungerja. Ena podoba stane 30 K. Brez dvoma bo ta jubilejna podoba kot umetno izdelani okrasek in pa kot dragocen spomin vsakomur dobrodošla.

+ **Kanonično vmeščen** je bil danes na župnijo Šoteska č. g. Alojzij Volc, dosedaj kapelan v Smeriji.

+ **Shod v Devici M. v Polji.** V nedeljo, dne 1. decembra t. l. se je vršil v »Društvenem domu« v Devici M. v Polji društven shod strokovnega društva. Ivan Nepomuk Gostinčar je govoril z gospodarskega stališča o nagodbi in odločno protestiral proti temu, da gotovi ljudje obstruirajo nagodbo in hočeio s tem, da se Avstrija loči od Ogrske, podražiti kruh ubogemu delavcu. Govoril je še o starostnem zavarovanju in se je slednjič predlagala in z navdušenjem sprejela tozadevna resolucija. Govorilo se je tudi o poštarici v D. M. v Polju. Sklenilo se je vsó zadevo poslati v državni zbor. G. župan Dimnik je opozarjal ljudi, kako naj se zavarujejo v slučaju bolezni. Ko je še govoril g. Jeriha in g. kaplan Oranič, je bil dobro obiskani shod zaključen.

— **Iz Kranja.** Cesar smo bili že zdavno pričakovali, se je res zgodilo: v zadnjem »Gorenjcu« uredništvo junaško izjavlja, da s svojima člankoma »Pro domo« ni imelo namena napadati delovanja narodnonapredne stranke in žaliti posameznih članov meščanskega volivnega odbora v Kranju, dalje, da napadi niso bili naperjeni proti osebi deželnega poslanca C. Pirca. Torej najprej toliko groma za vihar — v kozarcu vode. Vodilni politiki kranjski so nastavlili tiskarju Lampretu nož na prsa — in mož se je moral udati, kajti sicer bi bil njegov »Gorenjec« obsojen na smrt in v kratkem žalostno zmurnil. Dvoje priznani pa si je treba ohraniti izza zadnje polemike med »Gorenjcem« in »Narodom«: da so razmere v Kranju, gospodarsko in politično, dokler vlada obstoječa klika, »špisarstvo«, kakor pravi »Gorenjec«, »neprenesljive in nezdruve« in da je C. Pirc bivši »šef-redakter« »Gorenjca«; torej spadajo vse surovosti, kar jih je zapisal ta čedni list do časa pred dvema letoma, na njegov rovaš. In kljub vsem izjavam drži, da je vse, kar je že pred leti očital »Slovenec« kranjskim naprednjakom in sedaj tudi »Gorenjec«: »čista resnica, dejstvo, ki leži na dlani in se da podpreti z neštevilnimi dokazi«. Radovedni smo le, kaj porečeta sedaj »Naš List« in »Naša Doba«!

— **Prodaja lepega sadja v Novem mestu.** Ker se je v Ljubljani sadni semenj odpovedal, priredila je kmetijska šola na Grmu prodajo namiznega sadja včeraj dne 1. t. mes. v novomeški mestni hiši. Razstave udeležil se je s svojim krasnim sadjem tudi grajščak gospod Jožef Rudež iz Tolstega vrha. Razstavljeno sadje — zlasti jabolka pa tudi nekaj hrušk, orehov in nešpelj — je bilo prav okusno zloženo v male zabojčke. Po svoji lepoti so se odlikovali zlasti tofelčki in mašancarji, pa tudi drugo sadje se je prav lahko in hitro prodalo.

— **Nesreča na Savi.** V soboto krog šeste ure zvečer peljal je čez savski most pri Sv. Jakobu Anton Černjak iz Spodnje Zadobrove št. 3 stello domu. Na mostu zadene njegov voz ob nekega srečajočega voznika, da ga privzdigne in čez ograjo v strugo Save vrže štiri moške sedeče na stelji. Med njimi je bil tudi 35letni Alojzij Černjak, priden in močan mladenič, ki se je šele pred časom povrnil iz Amerike.

— **Legar v Javorju pod Ljubljano** je zahteval že tri žrtve. Zanesel ga je vojak iz Postojne Anton Škoda. Slučaj se je naznanil takoj slavnemu županstvu v Dobrunji, a varnostnih odredb ni bilo, dokler ni vsa hiša zbolela. Žalostna posledica je bila, da je 28. oktobra umrl 11leten brat, 15. novembra pa 17leten brat in 21letna sestra prej imenovanega vojaka. Vojak je ozdravil, a nevarno bolni so še trije v oni hiši.

— **Splošna stavka na goriški realki?** Iz Gorice poročajo: V petek so odšli dijaki petega razreda na realki ob 3. uri iz šole in se niso udeležili poduka profesorja Hörburgerja. Ta profesor, ki poučuje nemščino, je vrgel pri zadnji konferenci, katere rezultat se je naznanil včeraj, 34 dijakov v petem razredu, to je okoli 65%. V vsej višji realki je padlo v

tej konferenci iz nemščine več nego polovica vseh dijakov. Vsi realci mislijo stavkati.

— **Podružnica društva slovenskih profesorjev** se je ustanovila v Gorici v soboto zvečer.

— **Električna centrala v Mostah pri Zirovnici na Gorenjskem.** Po dolgotrajnih pogajanjih in težavnih zaprekah se je približal ta projekt svojemu uresničenju. Različne tehnične in proračunske podrobnosti se bodo v kratkem objavile. Vodna moč potoka Završnice se porabi izključno v svrhu produkciranja in oddajanja električne energije mestu Ljubljani in gorenjskim občinam, in sicer naj se izpelje elektrovod do Jesenic in Bleda z okolico ter ob državni cesti v Ljubljano.

— **Gregorčičev grob.** Pred postavljenjem stalnega nagrobnega spomenika se je omejilo ozaljšanje pesnikovega groba na naslednje naprave: Grob se je obdal krog z rušami, na vzglavju je zasajen mal križ z vrezanim imenom pesnikovim in zasadilo se je nekaj vedno zelenih rastlin. Na cerkveni zid, tik nad grobom, je nabit suh venec s črnimi trakovi. Grob se spozna izmed vseh drugih, torej je primeroma v najboljšem stanu. Na vernih duš dan je bil grob razsvetljen.

— **Vodovod za mesto Kranj in okolico.**

Kakor se poroča iz verodostojnega vira, se bo zgradba vodovoda za Kranj in okolico razpisala v kratkem. Financiranje je končno urejeno. Država izplača vso svoto — okrog 248.000 kron — v šestletnih obrokih približno po 38.000 kron, 20.000 kron je že na razpolaganje. Vrhutega povrne tudi vse od svote, katero bo kranjska hranilnica založila za melioracijski fond.

— **Občinske volitve v Pulju razveljavljene?** Zadnja »Naša Sloga« javlja, da je izvedela iz zanesljivega vira, da bodo glasovite občinske volitve v Pulju v kratkem razveljavljene. Ali res? Objektivno seveda — po vsem, kar se je dogodilo na teh volitvah — sploh si ni možno misliti drugačne rešitve.

— **Agitatorsko šolo** so otvorili socialni demokratje v Oseku. Sedaj je v tej šoli za agitatorje 15 socialnih demokratov.

— **Velikanski požar.** Včeraj, v nedeljo popoldne ob 1. uri je nastal velikanski ogenj v Gorenji vasi pri Logatcu. Hipoma je plamen objel vso vas in pogorela je skoro do tal. 16 poslopj je popolnoma uničenih. Zažgali so otroci — kakor pripovedujejo — ko so kadili cigarete. Najprej se je vnel Slavčev kozolec in odtod je hitel požar navkreber, da je bilo zelo težko kaj rešiti. Nujna pomoč je potrebna. Že dosedaj je škoda cenjena na 25.000 kron.

— **Cementna tovarna »Split«.** V Splitu se gradi velika tovarna cementne družbe »Split«. Zdaj se začno zidati peči.

— **Blaženim bo proglašen Nikola Prian-ković iz Dalmacije.** Škof dr. Carič je v Rimu vse storil, da se razprava čimpreje dovrši.

— **Tovarno testenin** sta blizu Splita ustanovila J. Ivanišević in Fr. Majstenič. Izdeluje do 40 vrst testenin.

— **Splitška občina** najame 100.000 K posojila, ki jih nalože na ribavnico, mesnico in Pavišičevo knjižnico.

Znanost in umetnost.

* **O razstavljeni sliki** g. Gasparija v toliko popravljamo svoje sobotno poročilo, da g. Gaspari ni akademični slikar. Slika ni tako dovršeno delo, da bi bila za kako galerijo in se ji znatno pozna dilentantizem.

* **Udom društva sv. Jeromina.** Društvene knjige za leto 1907. so došle in jih morejo dobiti ljubljanski gg. člani v knjigovozni tovarni gospoda Ivana Bonača v Šelenburgovih ulicah. Udom izven Ljubljane se pošljejo knjige po pošti. Unanji gg. udje se prosijo, da članarini za leto 1908 per 1 K prilože hkratu tudi 40 v za poštne in upravne stroške. — Fran Podkrajšek, poverjenik Jerominskega društva.

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča.

Oproščen je bil v soboto pred porotniki 21-letni jeseniški pismonosta Ignacij Tomic. Sodišče je stavilo porotnikom 12 vprašanj, katere so porotniki vse zanikali. Ko je Tomic čul oprostilno rabsodbo, je porotnikom čvrsto salutiral.

Svojega sina zastupil. Na zatožni klopi je sedela danes 39 let stara Marija Rozman, pristojna v Križe, samska tovarniška delavka v Slapu pri Trziču. Marija Rozman je poročila v Šiški dne 15. oktobra leta 1901 nezakonskega otroka, kateri je bil krščen na ime France. Že četrta dan po rojstvu vzela ga je v rejo Marija Novak iz Vižmarjev. Nezakonska mati je vedno redno skrbela za svojega otroka in ga prišla vsako leto po večkrat obiskat. Otrok je bil svoji materi prav prisrčno udan; vsakokrat se je materinega prihoda srčno veselil, a materino srce je ostalo do njega hladno. Ana Novak pripoveduje, da je obdolženka pri vsakem obisku popraševala, kako to, da ni v Vižmarjih nobenih nalezljivih bolezni za otroke, češ, da je v Trziču v tem oziru vse drugače. Z resno mislijo, otroka odstraniti, jela se je baviti dne 7. oktobra t. l. Imela je ljubezensko razmerje z nekim Jožefom Sprajcerjem, ki jo je mislil poročiti. On je dobro vedel za tega nezakonskega otroka, ne da bi to kalilo njegovo razmerje z Marijo Rozman in ji je še omenil, da bosta otroka še rabila. Obdolženka je znana kot zelo skopa ženska, ki si je od svojih prislužkov prihranila 2800 K, dote je pa imela 1200 K, tako da poseduje denarja 4000 K. Dne 9. p. m. je prišla Marija Rozman svojega sinčka zopet obiskat. Kakor pričue Ana Novak, sta bila mati in sin naj-

prej kake pol ure sama v sobi. Že takrat je dajala obdolženka otroku sladkorček, takozvane »točke«. Okoli poldne je z izgovorom, da mora iti v Ljubljano zapustila Vižmarje in vzela sinčka seboj, da jo je nekaj časa spremljal. Ko se je fantiček poslovil od matere, pripovedoval je domači deklici Ančki, da mu je mama prinesla »točke« in pa tudi neki rumen sladkor, ki pa je bil tako čuden, da ga je moral kar ven pljuvati. Tudi Ani Novak je šel zadnjo noč pravil, da mu je mama med potjo razun cukerkov dajala tudi neko rumeno šupo, katero je jemala iz lesene škatlice in da mu je to sama v usta dajala. Vrnivši se od matere, je še deček kosil ter šel popoldne k sosedu. Tudi večerjal je še, a postajal vedno bolj otožen. Ponoči se je naenkrat zbudil, rekoč, da mu voda iz ust teče. Ana Novak je opazila, da je otrok celo večerjo izbruhal. Stokal je vedno do drugega večera ter bruhal zeleno-rumene sline. Proti večeru je postal bled in mrzel. Poklicani zdravnik je odredil zdravlila, a otroku je bilo vedno slabše, tožil je, da ga trebuh boli. Okoli pol 1. ure ponoči je pa na naglem umrl. Takoj se je začelo obdolženko sumničiti, da je svojega otroka zastripila. Ta sum se je bil potrdil pri raztelesenju otroka, vsled katerega se je lahko sklepalo, da je bil zastrupljen po fosforju. Orožniki so takoj pri aretaciji Marije Rozman našli v njeni omarici neko škatlico z rumenkasto šupo. Po njeni aretaciji je našla tudi priča Helena Peterle leseno škatlico z enako tvarino. Te dve škatlici in otročja čreva so se poslala na forenzični inštitut graškega vseučilišča in preiskava je dognala, da je bila v škatljah fosforna pasta, strup z veliko množino fosforja. Ta tvarina se je našla tudi v otročjih črevih. Marija Rozman je svoj nečloveški čin tajila, končno pa vse priznala. Ona pravi: Otrok je bil na eno oko slep, slaboten in bolehen. Dolgo časa ni mogel hoditi in so se zaradi tega ljudje iz nje norčevali. Nadalje pravi ona, da ni mislila, da bo strup tako naglo vplival, temveč, da bo le polagoma slabotnega otroka uničil.

Obdolženka je pravila pred porotniki, da se ji je v sanjah prikazal njen sinček in da ji je naročil, naj sodišču reče, da je sam vzel z mize strup in ga pojedel. Sodišče je kruto mater morilko obsodilo na smrt na vešala. Obsojenka je sodbno mirno poslušala.

Štajerske novice.

š Poročil se je zadnjo soboto »Štajerčev« urednik Karol Linhart z gospodično Štefanijo Puncerjevo.

š Nagloma umrla je Celju soproga g. dr. Brenčiča roj. Frauenseis. Zadela jo je kap.

š Iz Ptujja. V četrtek, dne 5. t. m., bodo bodo, kakor se je že poročalo, za ptujski okraj volitve v cenilno komisijo za osebni dohodninski davek. Pri zadnji volitvi je bilo mnogo glasov neveljavnih, ker so gospodje volivci odposlali na glavarstvo samo glasovnico brez legitimacije ali pa odposlali sicer oboje, pa brez podpisa ali ne frankirano. Zato je treba paziti vsakemu volivcu, ki voli pismeno, na to: 1. da podpisu lastnoročno glasovnico; 2. da odpošlje z glasovnico vred tudi legitimacijo; 3. da pismo zadostno frankira; 4. da odda pismo pravočasno, t. j. že prejšnji dan na pošto. V tretjem razredu se voli eden namestnik; do zdaj je imel to mesto gospod Alojzij Šuta. Zaradi edinosti je priporočati, da se ga zopet voli, da ne pride njegovo mesto v nemške roke.

š Zupan Ornič je ustanovil za Ptuj in okolico kuhinjsko šolo za slovenska dekleta. Šola bo v stari mestni hiši. Plačevala bodo dekleta po 20 K na mesec, zraven pa morajo še prinesiti seboj nekaj živeža. Voditelja zavoda bo Ivana Kržič. Ustanovitev tega zavoda nam kaže zopet, kako potrebne so za nas slovenske gospodinjske šole. Podpirajmo vendar zavod šolskih sester v Celju — enajsta je že ura!

š Narodna čitalnica v Ptujju je uprizorila zadnjo nedeljo zvečer gledališko predstavo »Klobuk«; čisti dobček je namenjen za nabavo novega odra.

š V preiskovalnem zaporu umrl. Iz Maribora se nam poroča: Pred kratkim je vzbudila precej zanimanja aretacija odvetniškega uradnika Ferdinanda Schriebla. V petek zjutraj pa je Ferdinand Schriebl nenadoma umrl v preiskovalnem zaporu na otrpnjenju srca.

Ljubljanske novice.

lj »Krščanska ženska zveza«. Jutri ob 3. uri popoldne predava v prostorih »Slov. krščanske zveze« (Franciščanske ulice) dr. E. Lampe o ženskem vprašanju na dunajskem katoliškem shodu in o državni zvezi katoliškega ženstva.

lj Osebnosti. Ravnatelj državne železnice v Trstu, dvorni svetnik pl. Ruff, ložira v hotelu »Union«.

lj Umrla je udova poštnega kontrolorja ga. Vincencija Hörmann roj. Bregar.

lj Tujski promet meseca novembra. Meseca novembra 1907 je prišlo v Ljubljano 3744 tujcev, torej 606 manj nego meseca oktobra in 34 manj nego meseca novembra lanskega leta. Od teh se je nastanilo v hotelu »Union« 802, pri »Slonu« 730, pri »Maliču« 320, pri »Lloydu« 325.

lj Umrl je na Dolenjski cesti št. 19 ključarski pomočnik g. Jožef Verhanc.

lj Izgubljene in najdene reči. Gospa Ana Burgerjeva je izgubila denarnico, v kateri je imela okoli 10 kron denarja. — Kuharica Ana Lampetova je izgubila denarnico, v kateri je imela 15 kron denarja. — Dijak A. Fröhlich je našel denarnico s srednjo svoto denarja in jo oddal na magistratu.

Razne stvari.

Trpinčenje v norišnici. V norišnici na Ward-Islandu v New Yorku so se dogajala grozna trpinčenja bolnikov. Strežniki so nekatere bolnike do smrti pretepli. Uvedena sodnijska preiskava je baje odkrila nezasišana dejstva.

Veter odnesel zrakoplov. Ko so včeraj v Verdunu popravljali zrakoplov »Patrie«, ga je nenadoma iztrgal močan veter iz rok 200 eseb, katere so ga držale. Zrakoplov je letel proti zahodu. Drugih posledic ni bilo.

Najmodernejši mrtvaški ogled. V pariški bolnici Lariboisiere se v dvomljivih slučajih prepričajo o nastopivši smrti s pomočjo radiofotografiranja spodnjega dela telesa. Razlika med osebam, ki imajo še nekoliko življenja v sebi in mrtvci je radi tega zelo velika, ker pri mrtvih se vidi na sliki nepremični notranji deli zelo ostro omejeni.

Stekleni stebri za brzojav. Dosedaj so se navadno rabili za brzojav leseni stebri. Da se ti stebri obvarujejo od mokrote in drugih vremenskih neizgov, a gotovo tudi, ker nedostaje v mnogih krajih lesa, prišli so praktični ljudje na misel, da bi se lahko stebre za brzojav in telefon napravilo iz stekla. Arhitekt Schütz meni, da je steklo pripravnije za omenjene svrhe nego pa les. Vrhutega bi taki stebri bili mnogo ceneji, nego leseni.

Nečloveški oče. Ladislav Frigsa, posestnik v Budimpešti, je zaprl svojega sina, ki je bil ves sključen, v svinjski hlev in ga pustil tam brez vse hrane. Zverinski oče je imel namen sina, ki mu je bil na poti, izstradati. Po nekem pismu brez podpisa je izvedela o tem policija in takoj poslala na lice mesta komisijo, katera se je prepričala, da je resnica, kar je stalo v pismu. Ubogega fanta so našli čisto nagega v svinjskem hlevu, njegovo telo je bilo popolnoma shušano in z ranami ter živalicami pokrito. Očeta so zaprli.

Sodnik obsojen radi ponarejanja. Dne 25. t. m. je bil v Londonu obsojen pasterk državnega tajnika za Indijo, Morley, radi ponarejanja menic v višini 300.000 kron na deset let ječe.

Telefonska in brzojavna poročila.

KRIZA V »JUGOSLOVANSKI ZVEZI«

Zader, 2. decembra. »Hrvatska Krna« je dobila brzojavko, da je načelnik »Jugoslovanske zveze« Ivčević v soboto odstopil kot predsednik in izstopil iz kluba. Sledita mu kmalu Perić in Prodan. Isti list poroča, da bo »Jugoslovanska zveza« uročila pri glasovanju v nagodbi državnopravni protest, potem se bo pa odstranila iz dvorane in ne bo glasovala.

ŠKANDAL V BREŽICAH.

Brežice, 2. decembra. Liberalni slovenski veleposelniki se dogovarjajo radi volitev v okrajni zastop z Nemci o kompromisu, dasi bi Slovenci lahko imeli znatno večino.

MINISTRSKA POSVETOVANJA.

Dunaj, 2. decembra. Cesar je včeraj ob pol 10. uri sprejel v posebni avdienci ogrskega min. predsednika dr. Weckerla, ki mu je poročal tudi o hrvaškem vprašanju. Nato se je v zadevi delegacij vršila ministrska konferenca, katere so se udeležili Schönau, Burian, Aerenthal, Beck in Weckerle. — O hrvaškem vprašanju je rekel Weckerle, da se bo stvar šele pozneje rešila. Nato je Weckerle takoj včeraj odpotoval nazaj v Budimpešto.

SOCIALNI DEMOKRATJE ZAHTEVAJO ODPRAVO KATOLIŠKIH FAKULTET.

Dunaj, 2. decembra. V današnji seji drž. zbora so soc. demokratje vložili nujni predlog, v katerem zahtevajo naj se na vseh avstrijskih fakultetah opuste teološke fakultete in da ne bi bilo na avstrijskih vseučiliščih več mogoče dobiti doktorata bogoslovja. Ustanovitev katoliških fakultet naj bi bila privatna stvar.

SRBSKI POSLANIK NA DUNAJU DEMISIJONIRAL.

Dunaj, 2. decembra. Tukajšnji srbski poslanik Simić je demisijoniral.

PROTI DRAGINJI ŽIVIL.

Praga, 2. decembra. Tu so bili včeraj trije veliki soc.-demokratski shodi proti draginji živil. Po shodu v Žižkovu so udeleženci mladočeskemu poslancu Kratochvilu pobili okna.

SOCIALNI DEMOKRATJE PROTI DR. KRAMARU.

Praga, 2. decembra. Tudi dr. Kramar je imel včeraj tu shod, na katerem je govoril o političnem položaju. Pred shodom so soc. demokratje razdeljevali listke, na katerih so pozivljali svoje somišljenike, naj v velikem številu pridejo na shod. Policija je vsled tega zasledla vhod na zborovališče. Soc. demokratje so prišli v velikem številu, a policija jih je razgnala.

OBSODBE V TRSTU.

Trst, 2. decembra. Zaradi izgrediv dne 13. septembra t. l. so po večdnevni obravnavi obsojeni obtoženci na 5 do 16 mesecev ječe. Sodišče jih je tako hudo obsodilo, ker je smatralo izgrede kot po dogovoru prirejene in z ozirom na veliko škodo, ki so jo naredili, razbijajoč šipe in pohištvo v kavarni »Specchi«.

VLOM V DAVČNI URAD. — 150.000 KRON UKRADENIH.

Lviv, 2. decembra. V Borzevovu na gališko-ruski meji so neznani storilci danes ponoči vlomili v davčni urad. Kolikor se je moralo dosedaj dognati, so ukradli 150.000 kron. Vlomilce zasledujejo.

ČUDNA JUSTICA.

Rim, 2. decembra. Obravnava proti Nasiju je za nedoločen čas preložena. Splošno se smatra, da bo hočejo pravdo potlačiti.

BITKA V MAROKU.

Laila Marnia, 2. decembra. Izgube Maročanov v včerajšnji bitki pri Menase se cenijo na 500 ranjenih, 300 trupel je pokrivalo bojno polje. Došle so nove francoske čete.

PEVSKO DRUŠTVO »LJUBLJANA«

vabi na

slajni MIKLAVŽEV VEČER,

katerega priredi v četrtek dne 5. decembra v veliki dvorani »Uniona«.

Začetek ob pol osmi uri zvečer. — Miklavž nastopi ob osmi uri zvečer.

Sodeluje tudi slavni telovadni odsek S. K. S. Z.

Vstopnina 60 v. — Otroci prosti.

Kdor želi po Miklavžu koga obdariti, naj pošlje dar z natančnim naslovom obdarovanca v četrtek od 1. ure do pete ure popoldne v veliko dvorano »Uniona«.

ODBOR.

Varstvo odjemalcev avstrijskih pivovarn.

Osrednjo zvezo avstrijskih pivovarniških društev so napotile številne interelacije, ki so se stavile v državnem in mnogih deželnih zborih radi varstva odjemalcev, kakoršno so sklenile pivovarne, da je po posebni deputaciji pivovarnarjev vseh kronovin izročila s pomenico notranjemu, pravosodnemu in trgovinskemu ministru. Ta spomenica pojasnjuje v pravi luči položaj pivovaren in razmer, ki so dovedle do uvedbe varstva odjemalcev. Spomenica posebno naglašja, da je pivo eno onih maloštevilnih predmetov, čegar cena se od pamtveka ni zvišala, marveč je padala, dočim so se zvišale plače ter cene vsem potrebščinam, ki jih rabijo pivovarji, posebno pa ječmenu, oglju, lesu, steklenicam, smoli itd., tem deloma za 20, 30, da celo do 40 odstotkov. Izredno oster boj, ki so ga bile med seboj pivovarne, pa ni provzročil samo tega znižanja cen, marveč je poslabšal tudi vse pogoje pri prodaji piva, pri čemer je zavzelo dovoljevanje posojil gostilničarjem brezmejno višino. S smelostjo se sme trditi, da znaša vsota zaostankov in posojil, ki so jih dovolile vse avstrijske pivovarne gostilničarjem, nekaj sto milijonov kron. Spomenica sedaj dokazuje, da tak pretirani konkurenčni boj ne koristi ne gostilničarjem in ne občinstvu. Lahki posojilni pogoji so vzbudili pogubno borbo med gostilničarji za koncesije in s tem dovedli gostilniškemu stanu takih elementov, ki škodujejo solidnim članom tega stanu; posledica temu je neugoden položaj gostilničarjev; tako n. pr. preide na leto 17 odstotkov gostilniških koncesij v druge roke! Te razmere gotovo niso koristne konzumentom; interesom poslednjih more pač najbolje ustrezati le finančno trden gostilničar, ki more vzdrževati v dobrem stanju lokale, inventar in svojo zalogo in si hoče trajno vzdržati svojo obrt. Vsled tega se gotovo ne more grajati, če so se pivovarji zedinili v tem, da se napravi konec doslej običajnemu odjemanju naročnikov, dočim se ne krati sloboda gostilničarjem glede proste izbire piva.

Občinstvu pa more le koristiti, če si prizadeva konkurenca, ki je bila doslej le gola prodajna konkurenca, le z izboljšanjem kakovosti doseči večjo priljubljenost izdelka, in če si bo tudi gostilničar prizadeval, da si pridobi odjemalcev z reelnimi sredstvi skrbne postrežbe, dočim je prejšnja pivovarniška konkurenčna navada tudi pri gostilničarjih pospeševala vedno večjo konkurenco s cenami.

Spomenica dokazuje, da bi bile prejšnje konkurenčne razmere pivovarniško industrijo kmalu dovedle do nevzdržnih razmer, ter pripominja, da bo edino le zboljšanje konkurenčnih razmer moglo obvarovati male in srednje pivovarne proti izmозgovanju njih obrata po največjih pivovarnih. Socialni pomen tega dejstva se razvidi iz tega, ker se dandanes mali in srednji tozadevni obrti igrajo veliko vlogo v pivovarniški industriji, ker je od 1337 avstrijskih pivovarjev le 46 velikih pivovarjev, ki imajo skupaj vposlenih 11.000 delavcev, med tem ko je nič manj kot 1291 obrtov z 19.000 uslužbenci malih in srednjih pivovaren s povprečno manj kot 100 delavci.

Spomenica zaključuje kažoč na lokalni gospodarski pomen, ki ga imajo tudi male in srednje pivovarne, ter na velik pomen in-

St. 2293/7.

Razpis službe.

Na podlagi sklepa občinskega zastopa občine Komen od 27. novembra t. l. št. 2284/7, razpisuje podpisano županstvo

službe organista, oziroma pevovodje

pri župni cerkvi sv. Jurija v Komnu ter pri podružnicah, koja služba je takoj nastopiti. Oziralo se bude le na sposobne prosilce, ki so lepega vedenja. Plača po dogovoru.

S pripravi opremljene prošnje vložiti je na županstvu do včetega 10. decembra t. l. Vsa pojasnila daje županstvo

Županstvo občine Komen,

dne 30. novembra 1907.

Župan: Jos. Volčič

Odgovorni urednik: Ivan Štef.

dustrije za kmetijstvo, za katero pomenijo pivovarne promet v vrednosti nad 100 milijonov kron na leto, in končno na veliko davčno moč pivovarniške industrije, ki plača od izdelka v vrednosti okroglih 450 milijonov kron nič manj kot 157 milijonov davka.

Spomenico je izročila prizadetim ministrom deputacija pod vodstvom zveznega predsednika g. J. Wünsch-a, in ministri so obljubili, da bodo objektivno presojali pojasnjene razmere.

Zahvala.

Za vsa tolažilna sožalja in tolažbo, izkazano nam povodom smrti našega prejubega očeta, kakor tudi za veliko spremstvo pri pogrebu se srčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem. Posebno se zahvaljujemo čast. gosp. župniku in č. gosp. kaplanu, g. nadučitelju, gdc. učiteljici ter blagorodni gospej pl. Kleinmayr.

2702 1—1

Žalujoči rodbini

Lebnova in Šketova.

Horjulj, 1. decembra 1907.

2 trgovska pomočnika

enega železninske, drugega manufakturne stroke zmožnega, sprejmetakoj J. Krašovic, trgovina, Žaleo, Štajersko. — Plača po dogovoru

V tej trgovini se dobe vedno v zalogi tudi lepa

2619 3—3

namizna jabolka.

Učenca

dobrih staršev sprejme pod ugodnimi pogoji v trgovino z mešanim blagom

Anton Kobi,
Breg-Borovnica.

2669 3—2

Na dobrepoljskem kolodvoru se odda

2697

prodajalna

2—1

z vsemi pritlikinami, 1 klet, 1 spalna soba ter del zemljišča. Na razpolago sta tudi 2 vagi in omare. V najem se dá po primerni ceni tudi za več let. Več se poizve pri Ant. Zalarju, postaja Dobropolje.

Proda se po zelo nizki ceni lepo

kmečko posestvo

z gospodarskimi poslopji. Zemljišče (hosta, travniki, njive) meri 70 oral.

Kupci naj se oglasijo naravnost pri posestniku: Kmetič Antonu, Bukovje, pošta Zagorje ob Savi

2698 2—1

Gostilna

„pri Finfarju“ v Škofji Loki

se dá v najem. — Vprašanja na naslov: Ant. Gaber, Škofja Loka.

2699 3—1

Išče se

2681 1—1

izprašan kurjač.

Prednost imajo oženjeni, kateri dobe prosto stanovanje in kurjavo.

Kje, pove iz prijaznosti upravništvo „Slovenca“.

2695 2—1

Iz javne seje trgovske in obrtne zbornice.

V soboto popoldne ob 4. uri se je vršila v magistratni dvorani javna seja trgovske in obrtne zbornice. Za overovatelja zapisnika sta bila imenovana gg. Globelnik in Schrey. Zapisnik zadnje seje se je odobril. Predsednik je poročal, da se je zbornica zahvalila za naklonjenost novega trgovskega ministra dr. Fiedlerja, kateri je svojo naklonjenost zbornici s posebnim pismom zagotovil. Trgovsko društvo »Merkur« je poslalo zbornici spomenico, v kateri se izraža željo, naj zbornica upošteva resolucije, katere so se bile sklenile na vseslovenskem trgovskem shodu glede ustanovitve višje trgovske šole v Ljubljani.

Predsednik je na dolgo in široko razkladal, kaj je že zbornica vse storila za ustanovitev višje trgovske šole, češ, »oprati se mora zbornica pred javnostjo, da bi ne bila nič storila«. Vzrok tiči v nenormalnih razmerah deželne zbornice, kakor hitro pa ta reši, bo ustanovljena višja trgovska šola v Ljubljani. Sama zbornica iz svojih sredstev ne more ustanoviti trgovske šole, ker bi šola na leto več stala, nego znaša ves zbornični proračun.

Zbornični zaklad za višjo trgovsko šolo znaša okroglo 70.000 K, tudi organizacijski statut je zbornica izdelala. Zbornica je poslala tudi prošnjo ministrstvu za podporo. V zadnjem času pa se je od neke strani posrečilo zagotoviti podporo višji trgovski šoli v Ljubljani. Predsednik je gotovo mislil na deputacijo »Slovenskega kluba«, kar pa ni jasno povedal, marveč označil samo »od neke druge strani«.

Predsednik je pripomnil, da se bomo o tem vprašanju še temeljito bavili. Mi tudi to mislimo.

Tudi glede ustanovitve pospeševalnega urada za Kranjsko je trdil predsednik, da je vse pripravljeno in da je treba počakati, da se ustanovi, ko nastopijo normalne razmere v deželni zbornici. Seveda je ravno to nenormalnost provzročila stranka, kateri pripada tudi gospod predsednik trgovske in obrtne zbornice; tega ni povedal. Naznanilo tajništva se je odobrilo.

Cenzorjem pri ljubljanskem zavodu avstrijsko-ogrske banke so bili imenovani gg. Janesch Janecz, Kollmann Fran, Kosler Peter, Petričič Vaso in Souvan Ferdinand.

Za zbornične zastopnike v šolskih odborih obrtnih nadaljevalnih šol je zbornica imenovala za Cirknico g. Fran Zagorjana, poštarja tamkaj, in za Idrijo Dragotin Lapajneto, trgovca v Idriji.

Zbornica je premenila plačni in napredovalni predpis za zbornične uslužbence. Sedanjí plačni in napredovalni predpis se je prilagodil plačnim sistemom, kakor jih imajo druge zbornice. Po novem predpisu je pet činovnih razredov. Prvim trem razredom (konceptno osobje), od katerih pa sta doslej zasedena samo dva, so se določili prejemki, ki odgovarjajo približno VIII., VII. in VI. državnemu razredu, s pravico do pet letnic. Kancelijskim uradnikom (IV. in V. razred) so se določile plače, ki odgovarjajo IX. in XI. razredu državnih uradnikov, s pravico do pet letnic. Ker pa je v zbornici ob tako majhnem številu uradnikov napredovanje jako omejeno, so se ustanovile starostne doklade v izmeri difference med posameznimi razrednimi stopnjami, ki pripadejo zadostno številu let službujočim uradnikom od pet do pet let. Glede uvrstitve zborničnih uradnikov v posamezne urade je ostalo pri starem. Zborničnemu koncipistu dr. Franu Windischerju se je podelil naslov drugega tajnika, vsled česar pristojajo tajniku dr. Murniku naslov prvega tajnika. Diurnistom so se dnevščine povišale za 70 h do 1 K na dan in se je določilo, da jih je po šestletnem službovanju mogoče nastaviti s plačo 1600 K in zaporednimi petletnicami po 100 K ter s pravico do pokojnine. Uradnemu slugi so se določili prejemki na 1050 K z zaporednimi petletnicami po 100 K.

O zborničnem proračunu za leto 1908. Vsa potrebščina znaša 52.458 K in je proti letu 1907 manjša za 926 K. Razen rednih izdatkov za zbornično pisarno je med drugim v proračun ustavljenih za obrtne šole in ustanove 6800 K in za zaklad višje trgovske šole v Ljubljani 5000 K. V pokritje potrebščine je poročevalec predlagal zbornično doklado v dosedanjí izmeri, namreč 4 odstotki. Presežek, ki ga tako izkazujejo dohodki čez izdatke, znaša 5478 K. Porabiti ga je v pokritje zneska, ki ga je treba za regulacijo plač in ki znaša 4766 K. Predlogi so se soglasno sprejeli.

Zbornični tajnik g. Murnik se je zahvalil imenom zborničnih uslužbencev gospodom svetnikom za naklonjenost in da se je plačni načrt sprejel.

Potrebo govoriti je čutil tudi Hribar, kateri je hvalil zlasti zmoglosti zborničnih doktorjev. Seveda pa Hribar ni v tem popolnoma prepričan, kajti naglašal je, naj se gospoda Murnik in Windischer skušata usposobiti v smislu in namenu, kakor ga ima trgovska zbornica. Zmoglosti imata oba, samo porabiti je treba te zmoglosti.

Rokodelski zadrugi v Idriji je zbornica v pokritje stroškov za črevljarski tečaj dovolila 200 K podpore, rokodelski zadrugi v Zireh pa za ravno isti smerot podporo 132 K. Trgovskemu društvu »Merkur« je zbornica dovolila 500 K podpore.

Priziv konsumnega društva v Starem trgu zoper predpisane zbornične doklade je zbornica zavrnila.

Nato je sledila tajna seja. Stipendija za obisk trgovske akademije se je podelila gospodu Ladislavu Drču s pristavkom, da bo zbornica prihodnje leto sklepala, ali se študentska je omenjenemu prosilcu odda ali ne. Gospodu Oražmu Stanislavu je zbornica dovolila 200 K podpore za obisk višje trgovske šole.

Zborovanje odvetniških in notarskih uradnikov.

V soboto zvečer zborovali so po § 2. zb. zak. odvetniški in notarski uradniki. V to določeni gostilniški prostori pri »Novem svetu« bili so natlačeno polni in srce ti je igralo veselja, videti tako častno število stanovskih tovarišev, ki so se zbrali, da se posvetujejo o ustanovitvi samostojnega društva. Med njimi opazili smo notarskega kandidata g. Režek-a ter več gg. juristov.

Navzoče je pozdravil sklicatelj tovariš Josip Christof, obžaloval, da hodi večina stanovskih tovarišev še vedno osamljena svojo pot, kar pač izvira iz tega, da se nas je pustilo še do pred kratkim osamljene, prepustilo tuji volji, da nismo smeli svobodno misliti, še manj se pa svobodno gibati in da nam je bila največja briga, ohraniti sebi in svoji družini skorjico kruha. Zaostali smo vsled tega v času občne probujenosti. Opozarjal je na socialistične stranke, ki imajo svoje velike organizatorje, koje so največkrat poslušali delavci, zato njih sedanja velikanska organizacija, ki naj služi nam v vzor. Pozivljali je navzoče, naj pripomorejo, da bode na razvalinah II. skupine vzkliko in v rastlo mogočno društvo v blagor in srečo kranjskih odvetniških in notarskih uradnikov.

Predsednikom posvetovanja imenoval se je z vsklikom tovariš Cimerman, zapisnikarjem tovariš Petrič.

Tovariš Cimerman je nato stvarno in temeljito pojasnil razpor, ki je zavladal v zadnjem času med osrednjim društvom slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju in njegovo II. skupino v Ljubljani. Iz njegovega poročila smo posneli, da je krivda temu razporu edino le na strani osrednjega odbora imenovanega društva in da je bila vsled tega, posebno pa tudi radi tega, ker so nje odposlanci na občnem zboru tega društva, dne 24. p. m., v Celju prišli do prepričanja, da se njihovim pravičnim in opravičnim zahtevam ne bode ugodilo — II. skupina popolnoma opravičena, skleniti združenje te skupine in osnove samostojnega društva odvetniških in notarskih uradnikov za Kranjsko. Priporočal je navzočim, da delujejo z vsemi svojimi močmi na to, da se enako društvo ustanovi.

Ko je nato tovariš Tavčar opozoril, da je ravno sedaj, ko sta se predložila državni zbornici dva, tudi za odvetniške in notarske uradnike jako važna zakonska načrta, — jako ugodni čas, da se to društvo ustanovi, prečitala so se sestavljena pravila bodočemu društvu, ki bode temeljilo na moderni in zdravni podlagi.

Tozadavne debate udeležili so se v prvi vrsti tovariši Mencinger, Esst. Tavčar, Kandare, Kamenšek, Pintar, Cimerman, Stor in Christof.

Pravila so se v principu sprejela, vendar so se istim dostavile tudi nekatere spremembe. Izvolil se je pripravljavni odbor ter se temu naložilo, da ta pravila takoj popolni in predloži vladi v potrdilo.

Ko je predsednik zaključil to posvetovanje, slišali smo lepe napitnice ter se razšli z nado, da bode novo društvo v ponos in blagor kranjskim odvetniškim in notarskim uradnikom.

Shod društva državnih uslužbencev

se je včeraj vršil v prostorih hotela »Grajzer« v Ljubljani po § 2. društvenega zakona. Na dobro obiskani shod je prišel državni poslanec gospod Jožef Gostinčar. Predsednikom je bil voljen g. Marinko, ki je prečital brzojavko I. avstrijskega društva državnih slug na Dunaju, v kateri se pozdravlja shod in se zahvaljuje poslancu g. Gostinčarju, ki je nastopil v državnem zboru za njihove težnje. Gospod Gostinčar pravi v svojem govoru, da je dolžnost države, da pomaga tistim uslužbencem, ki so najbolj potrebni. Vani se je dovolila državnim uslužbencem za povišanje njihovih plač gotova vsota, a ta denar so dobili večinoma tisti, ki nosijo zlate ovratnike. Na zahteve društva državnih uslužbencev in interpelaciji, ki se jih je poslalo potom poslancev na državni zbor, se je doseglo, da

se je več strank zavzelo za državne uslužbence. In te stranke tvorijo večino državnega zbora. Naznani, da je vložil 8. novembra t. l. nujni predlog na državni zbor glede zboljšanja plač, toda razprava se je vršila 28. novembra, ker so bili pred njegovim stavljenju trije nujni predlogi. Na to je prebral svoj govor po stenografičnem zapisniku in je raztolmačil, zakaj se je na ta ali oni način zavzel za zboljšanje njihovega stanu. Nujnost predloga je umaknil, ker so velike stranke sklenile, da se vsak nujen predlog odkloni, da se reši o pravem času nagodba. Stavil pa je prei nujni predlog zato, ker je mislil, da pride v razpravo 12. novembra, toda stvar se je zavlekla. Zato pa se je odstopila stvar budgetnemu odseku, kjer se bo referent poslanec gospod dr. Žitnik toplo zavzel zanjo. Društvo pa naj deluje brez vsake barve, da bo organizirano lahko nastopilo za skupne koristi. Zagotavlja, da bo »Slovenski klub« vedno zastopal njihove koristi, ako se bo to želelo. — Gospod Debevec se zahvaljuje v imenu svojih tovarišev g. Gostinčarju za njegov trud in delo ter tudi poslancem S. L. S. in prosi, da se jim za zahvala sporoči. Gospod Jeglič predlaga, da se izreče zaupnica »Slovenskemu klubu«, kar je bilo z velikim navdušenjem sprejeto. Gospod Gostinčar povdarja, da če poslanci delajo, vrše samo svojo dolžnost, ker ljudje jih pošiljajo na Dunaj zato, da delajo. Predsednik shoda gospod Marinko se zahvali g. poslancu Gostinčarju, ker je prišel na shod in zaključil shod s trikratnim živoklicem na cesarja.

Dva morilca obešena.

(Poročilo »Slovenca« iz Sarajeva.)

Sarajevo, 1. dec.

Predvčerajšnjim sta bila v Bihacu usmrčena morilca bogatega Turka Hasana Bega Čekic iz Savskega mosta, dva Srba, po imenu Sava Milješa in Jovo Majkič. Obešil jih je sin dunajskega rablja Seyfried. Poroča se o sledečih pretresljivih prizorih med obešanjem. Že prejšnji dan popoldne je hodil po mestu Bihac bobnar in oznanjal prebivalcem po vseh trgih smrtno sodbo. Srbi so vedno upali, da bode ta morilca pomiloščena. Nabirali so že podpise za prošnjo za pomiloščenje, ker pa Turki niso hoteli podpisati, je ta prošnja izostala, ker bi bila brezuspešna. Šele ko je rabelj Seyfried s svojima pomočnikoma došel, so Srbi verjeli, da bosta morilca res obešena. K usmrčenju je prišel tudi sin umorjenega. Ob sedmih zjutraj so najprvo pripeljali Sava Milješa na morišče. Branil se je tako, da sta ga morala oba pomočnika vleči. Ko je sprejel rabelj obsojenca, zgrudil se je na tla, tresoč se po celem životu. Na obrazu so se mu kar poznale smrtne poteze. Nato je rabelj izvršil svoje delo. Po treh minutah je že naznanil navzoči komisiji, da je zadostil zemeljski pravici. Še bolj pretresljivi so pa bili prizori pri usmrčenju Jovo Majkiča. Ta je bil velik, močan in debel človek. Ko je, pripeljan na morišče, zagledal tam viseti že mrtvega tovariša, zgrudil se je z groznim vzklikom nezavesten na tla. Navzoči sodniški zdravnik se je moral precej truditi, predno ga je zopet spravil k zavesti. Majkič je neprestano zatrjeval, da je nedolžen; branil se je pa tako, da sta ga rabljeva pomočnika le z največjo silo spravila do vislice. Grozno je bilo videti smrtne tresljaje, ko je Majkič že visel. Celih osem minut je trpelo predno je Seyfried mogel naznaniti, da je smrtna obsodba izvršena. — Ko je bilo vse končano, je zopet mestni bobnar naznanjal po mestu, da sta morilca že usmrčena.

Velika priložnostna prodaja

v Angleškem skladišču oblek
Ljubljana, Mestni trg 5

radi izredno velike zaloge **konfek-oije** za dame, gospode, deklice in dečke.

Vsi predmeti se prodajo za vsako ceno.

O. Bernatović.

2638 12 - 6

Popolna oprema za novorojence, otroško perilo

za vsako starost v zalogi
priporoča znana trgovina perila
C.J. Hamann, Ljubljana.

Perilo lastnega izdelka.
1870 ustanovljeno 1870.

Zahtevajte „Slovenca“ v vseh goštilinah! — Zahtevajte „Slovenca“ na kolodvorih!

2692

Več vagonov

različnega fižola in lepih namiznih jabolk

se dobi pri Franju Cerar v Stobu. pošta Domžale. Za dobro blago se jamči, cene primerne, postrežba točna. Jabolka se pošiljajo tudi v poštnih pošiljativah od 5 kg višje.

Naznanilo.

Oziraje se na vpis tvrdke ⁹²⁶ pos. II. 220/12 v registru za posamne tvrdke pri trgovskem sodišču vsled sklepa c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani z 4. nov. 1907, usojam si naznaniti, da bova tvrdko

JOSIP LEHNER

tesarski mojster, Ljubljana, Dunajska cesta 60

za zapuščino jaz in sovaruh **nadalje vodila.**

Zahvaljujem se vsem velečenjenim naročnikom za zaupanje, ki se je v tako obilni meri izkazalo mojemu pokojnemu soprogu, in se usojam zagotavljati, da bom zaupanje, ki se mi bo poverjalo z vsakokratnimi naročili, izkušala popolnoma opravičiti s strokovno izobraženim, že dolgo časa v obrtu sodelujočim poslovedjo in dosedanjimi predelavci.

Ljubljana, 22. novembra 1907.

2614 3—2

Magdalena Lehner.

Podružnica i v Spljetu.

Dolniška glavnica
K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice štev. 2

priporoča k žrebanju 1. decembra

promese na državne srečke 1. 1864

Obreštuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2%, vloge na tekoči račun proti 30dnevni odpovedi po 5%.

cele . . . à K 20.— glavni dobiček
polovice à K 11.— K 300.000.—

Podružnica i v Celovcu.

Rezervni fond
K 200.000.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

je sprejela s 1. septembrom t. l. sledeča dela
v komisijsko zalogo:

**Valvasor, Johann Weichard Freiherr von: Die
Ehre des Herzogthums Krain.** Laibach-Nürnberg
1689. 4 Bände. (Strani 54 + 7 + 696, 836, 396 + 730, 612 + 74).
Rudolfswerth 1877—79.

**Na razpolago je samo še 9 popolnih izvodov
po K 80.—.**

Razun tega se dobijo še sledeči popolni zvezki, ki se po
znižani ceni tudi posamno oddajo:

Zvezek II. Vsebina: Von den alten und ältesten Einwohnern des Lan-
des Crain. Von den alten Steinschriften und ausgegrabenen
Müntz etc. Von der Crainerisch-Slavontschen Sprache, wie
auch Sitten und Gebräuchen in Crain. Von den Heiligen,
Patriarchen, Bischöffen, Orden und Pfarren in Crain. Strani
836. K 12.—.

Zvezek III. Vsebina: Von der Regierung, Regiments-Würden und
andern Ehren-Aemtern etc. in Crain. Von den Landesfürsten
und Hertzogen in Crain. Von den Städten, Märkten, Schlös-
sern und Klöstern in Crain. Strani 396 + 730. K 20.—.

Zvezek IV. Vsebina: Von denen so wol Türkischen als Christlichen
Greutz-Oertern bey Crain. Von den Kriegs-Geschichten der
Japydier und Carner vor Christi Geburt. Von den Jahr-Ge-
schichten in Crain nach Christi Geburt biss an die Oester-
reichische Regierung. Register. Strani 612 + 74. K 8.—.

Poleg tega se dobe tudi še posamezne številke za izpopolnitev
nepopolnih izvodov.

Wolf-Cigale, Deutsch-slovenisches Wörterbuch. Laibach 1860.
2 zvezka. XIII + 2012 strani. Znižana cena, broš. K 5.—,
vez v 1/2 usnje K 10.—.

Wolf-Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar. Ljubljana 1894/5.
XVI + 883 + 998 + IX strani, 2 zvezka. Znižana cena,
broš. K 16.—, v 1/2 usnjatih vezavah K 22.—.

**Verhovec, I. Professor, Die wohlöbl. landesfürstl. Haupt-
stadt Laibach. Kulturhistorische Bilder aus Laibachs Ver-
gangenheit.** Laibach 1886. Mit 1 Plane der Stadt Laibach vom
J. 1745. — 213 strani. K 2:50. Izborna kulturno-zgodovinsko
delo, do sedaj še malo znano, ker je izšlo v samozaložbi pi-
sateljevi.

**Verhovec, I. profesor, Dve predavanji o ljubljanskih poka-
pališčih.** Ljubljana 1901. 23 strani, K —'60.

**Vrhovec, I. Professor, Die Pest in Laibach. Nach Archivalien
des Laibacher Stadtarchivs.** Laibach 1899. — 33 strani. K —'60.
— Der schwäbische Chronist Burghardt Zink und eine interessante
Schule zu Reinfritz in Unterkrain. Laibach 1900. — 16 strani.
K —'60.

Sohumi, Fr., Urkunden- und Regestenbuch des Herzogtums Krain.
I. Band. 777—1200. Laibach 1882/3. — 210 strani. Znižana
cena. K 2:50.

— II. Band. 1200—1269. Laibach 1884 u. 7. — 470 strani. Znižana
cena. K 2:50.

**Sohumi, Fr., Archiv für Heimatkunde. Geschichtsforschungen,
Quellen, Urkunden und Regesten.** I. Band. Laibach 1882/3.
VIII + 338 strani. Znižana cena. K 2:50.

— II. Band. Laibach 1884 u. 7. III + 393 strani. Znižana cena. K 2:50.

Kos, dr. Fr., Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku.
I. knjiga (I. 501—800). Ljubljana, 1903. LXXX + 416 strani. K 8.—.

— II. knjiga (I. 801—1000). Ljubljana, 1906. LXXXIV + 514 strani. K 10.—.

Sveto pismo stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškega,
etc. Ljubljana, 1856/7 6 zvezkov. Znižana cena K 12.—,
vezano K 22.—.

**Mitternützner-Malovrh, Slovani v iztočni Pustriški dolini na
Tirolskem.** 1880. — K —'60.

Rados, Maria Theresia und das Land Krain 1740—1780. — 1881.
K 1:40.

Dalje priporočamo:

Leposlovna knjižnica:

I. zvezek: Bourget, Razporoka, Roman. K 2.—, eleg. vez K 3.—.
II. zvezek: Turgenjev, Stepni kralj Lear. Povest. — Stepnjak, Hiša ob
Volgi. K 1:20, eleg. vez. K 2:20.
III. zvezek: Prus (Alex Glowacki), Straža. Povest. K 2:40, eleg. vez. K 3:40.
IV. zvezek: Dostojevski-Levstik, Ponižani in razžaljeni. Roman. K 3.—,
eleg. vez. K 4:20.

Medved, Ant., Poezije. Ljubljana, 1906. 262 strani. K 3:80, eleg.
vez. K 5.—.

Silvin Sardenko, Roma. Poezije. Ljubljana, 1906. 116 strani.
K 2.—, eleg. vezan K 3:20.

Šašel, Iv., Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada I. Ljub-
ljana, 1906. VIII + 332 strani. K 2.—.

Ker je knjigarna svoje dosedanje prodajniške prostore zelo raz-
širila in krasno uredila, ter zalogo v vsakem oziru izpopolnila, ima po-
sebnost knjige slovenskega knjigotrštva, dalje učne knjige za vse šole, kakor
tudi drugojezične knjige vseh strok vedno na razpolago; knjige, ki se v
knjigotrštvu nič več ne dobijo, so na prodaj po nizkih cenah v obsežnem
antikvarijatu, ki je združen s knjigarno. Antikvarijatski katalog je na raz-
polago; splošen imenik slovenskih knjig pa je v tisku in se bode na
zahtevo razpošiljal s 1. oktobrom t. l. brezplačno. Naročila, ki nam do-
dejo pred tem dnevom, si zabeležimo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

Najkoristnejša

Miklavževa in božična

darila so pač dobre knjige. Ker smo knjigarno zelo povečali in zalogo
v vsakem obziru bogato spopolnili, upamo, da bomo vsakemu lahko
vstregli z najboljšimi spisi. Zaloga slovenskega slovstva je popolna; zaloga
nemških in drugih knjig je pa tako izbrana in mnogoštevilna, da mora
odgovarjati za vse potrebe.

Za Miklavža je na razpolago najlepša izbira knjig s slikami nežni in
tudi bolj odrasli mladini za zabavo in nazorni nauk. Glede nemških mla-
dinskih spisov smo se v prvi vrsti ravnali po ocenah zelo skrbno sestav-
ljenega in zanesljivega imenika, katerega je izdalo društvo katoliških uč-
iteljev za Avstrijo na Dunaju pod naslovom: „Wegweiser durch die
Jugendschriftenliteratur. Eine Beurteilung von mehr als 5000 Jugendschriften“.
Na podlagi takih ocen smo zbrali za darila same najbolj priporočljive knjige
vseh strok. Poleg najboljših mladinskih spisov imamo tudi **za odrasle
vseh stanov** jako izbrano in zelo popolno zalogo priporočljivih knjig
leposlovne in znanstvene vsebine.

2654 5—4

J. Grobelnik v Ljubljani

prodaja vse manufakturno blago

**od ponedeljka 2. decembra do Božiča
po iznenadno znižanih cenah.**

Kdor še ni nakupil zimskih potrebščin, dobi

posebno sukno za moška oblačila
in damsko blago **zadnje novosti,**

Radi prevelike zaloge po brezkonkurenčnih cenah.

Po resnično priložnostnih cenah priporočam tudi
praktična božična darila, kakor

**preproge, zagrinjala, garniture,
angleške plede, krasne šerpe in rute,
odeje volnene in štepene, belo blago**
(platno, Schrollovi šifoni). **Namizno perilo**
in **robci.**

— Nihče naj ne zamudi res ugodne prilike! —

Za Miklavža!

priporočamo svojo veliko, najbolje izbrano zalogo:

knjig s podobami vsake vrste.

knjig z basnimi,

pripovedk za dečke in deklice,

mladinskih spisov za dečke in deklice,

koledarjev za leto 1908,

podob, gravur, barvotiska itd. v naj-
finejši izpeljavi,

globuse vseh velikosti in cen,

muzikalij vsake vrste,

knjig za darila za odrasle v elegantni, naj-
finejši opremi razn. cen.

2676 4 2

— Cenike zastoj in franko. —

Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg

knjigarna, trgovina umetnin in muzikalij
Ljubljana, Kongresni trg šte. 2.